

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОСТРОЗЬКА АКАДЕМІЯ»

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ЗАПИСКИ

Національного університету
«Острозька академія»

Серія «Філологічна»

Збірник наукових праць

Випуск 20

Острог
Видавництво Національного університету «Острозька академія»
2024

УДК: 81.161.2+
81.111
С 88

*Рекомендовано до друку
засіданням ради Навчально-наукового інституту лінгвістики
Національного університету «Острозька академія»
(протокол № 4 від 20 листопада 2024 року)*

Редакційна колегія:

Худолій А. О., доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри англійської філології;

Ковальчук І. В., кандидат психологічних наук, доцент, директор Навчально-наукового інституту лінгвістики.

С 88   **Студентські** наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна» / ред. кол. : А. О. Худолій, І. В. Ковальчук. Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія». 2024. Вип. 20. 72 с.

DOI 10.25264/20.11.2024

У збірнику містяться статті студентів та молодих науковців, присвячені проблемам мовознавства та перекладознавства.

Збірник рекомендується студентам-філологам та всім, хто цікавиться філологічною наукою.

**УДК: 81.161.2+
81.111**

© Видавництво Національного університету
«Острозька академія», 2024
© Автори статей, 2024

УДК: 811.111'373

Акерман Валерія Олександрівна,
Національний університет «Острозька академія»

ПРИГОДНИЦЬКО-ФАНТАСТИЧНІ РОМАНИ ТА ЇХНІ ЖАНРОВІ ОСОБЛИВОСТІ

У статті розглядаються жанрові особливості пригодницько-фантастичних романів. Охарактеризовано героїв та сюжетні мотиви пригодницьких і фантастичних романів окремо, завдяки чому проаналізовано основні характеристики пригодницько-фантастичного роману в цілому.

Ключові слова: *пригодницький роман, фантастичний роман, сюжетний мотив, фентезі, пригодницько-фантастичний роман.*

The article examines the genre features of adventure and fantasy novels. The author characterizes the characters and plot motifs of adventure and fantasy novels separately, which allows analyzing the main characteristics of the adventure-fantasy novel as a whole.

Key words: *adventure novel, fantasy novel, plot motif, fantasy, adventure-fantasy novel.*

Постановка наукової проблеми та її значення. У сучасному світі жанр пригодницько-фантастичних романів набуває великої популярності. Проте, у відкритому доступі існує дуже мала кількість ресурсів та матеріалів, яка розкриває цей жанр детально. Це зумовлює актуальність дослідження і необхідність додати інформацію щодо головних сюжетних мотивів та закономірностей у романах цього жанру. Крім того, дослідження акцентує увагу на основних характеристиках головного героя та персонажів, сюжету творів й схем побудови пригодницько-фантастичних романів.

Аналіз досліджень. Болгарський науковець Ц. Тодоров окреслив закономірності у фантастичних творах [6]. А. Матійчак, О. Марчук також мали значні доповнення до цього ж жанру [2]. Жанрові

особливості пригодницьких та фантастичних романів у свою чергу досліджували А. Волков, О. Бойченко, І. Зварич, Б. Іванюк, та П. Рихла [1]. Вплив пригодницько-фантастичних та інших романів на дитяче сприйняття розглядали А. Кузмічова та Т. Кремен [3].

Метою статті є дослідити особливості жанру пригодницько-фантастика, виокремити притаманні йому сюжетні мотиви, характеристики персонажів та основні складові. Мета передбачає виконання таких завдань:

- Виокремити жанрові особливості пригодницького та фантастичного роману окремо;
- сформуувати жанрові особливості пригодницько-фантастичного роману.

«Фантастика – це галузь літератури, яка підлягає всім загальнолітературним законам і вимогам, розглядає загальнолітературні проблеми (як от: людина і світ, людина і суспільство та ін.), але характеризується специфічним літературним прийомом – введенням елемента незвичайного» [1, 363].

Болгарський вчений Цветан Тодоров підкреслює, що для фантастики необхідне дотримання трьох умов. Перша з них передбачає, що читач повинен сприймати світ персонажів як реальний і вагатися між природним та надприродним поясненням подій. Друга умова стосується можливості того, що сам персонаж також переживає ці вагання, таким чином читач «переносить» свою роль на нього, а вагання стають важливою темою твору. У разі простого сприйняття читач ототожнює себе з персонажем. Третя умова полягає в тому, що читач повинен відкинути алегоричні й «поетичні» тлумачення тексту. Хоча ці три вимоги не є рівнозначними, перша і третя визначають жанр, тоді як друга може бути необов'язковою. Водночас більшість прикладів фантастики включає всі три умови [6, 33]. Якщо пригадати якийсь роман фантастику, то, справді, можна помітити послідовність, де головний герой та інші персонажі твору спочатку не вірять у надприродні сили чи магію. Таким чином, читач стає ближчим з персонажами і поступово занурюється у фантастичний світ разом з ними.

Фентезі вважається піджанром фантастики, який створює унікальні світи, у яких магія та фантастичні події можливі та необмежені завдяки альтернативним варіантам. Зазвичай автори створюють альтернативну версію історії, де всі фантастичні елементи, міфічні істоти та персонажі є основною складовою світу [2]. Найвідомішим прикладом являється «Гаррі Поттер» Дж. К. Роулінг, де магічний

світ існує поряд зі світом звичайних людей [4]. Також вдалим прикладом є «Персі Джексон» Р. Ріордана, де грецькі боги та напівбоги проживають у одному світі з людьми, які не пов'язані з міфологією [5].

Тексти жанру фентезі характеризуються специфічною смисловою структурою, яка відображає основні мотиви, елементи та теми цього жанру. До головних ознак відносяться фантастичні чинники, а темою зазвичай є запозичення з міфології та фольклору. У фентезійному форматі передбачені магія, чари, заклинання, надприродні явища та магічні артефакти. Саме вони надають тексту містичного та фантастичного забарвлення. Найчастішими темами фентезі вважаються дружба, відданість, влада, мораль, любов, віра та інші. Також важлива роль надається символіці, коли через певні образи чи метафори представлені певні ідеї та концепції [2].

«Пригодницький (авантюрний) роман – тип роману, в ідейно-тематичний центр якого покладена пригода, надзвичайна подія, тобто, вигадане, «штучне» начало, висловлене найбільш виразно» [1, 440].

Пригодницький роман зазвичай асоціюється з легким і виключно розважальним жанром, де пригоди виконують лише функцію побудови сюжету. Однак, часто у творі вони також мають глибший зміст і символічне значення. Наприклад, у давньогрецьких міфах і драмі пригода відображає невідомі людині волю богів та силу долі. У лицарських романах вона є символом боротьби героя з ворожими природними або соціальними силами, і як автор, так і герой ставляться до таких пригод дуже серйозно. Відповідно, і власне читач розглядає пригоду не як розвагу, а як пізнавальний урок [1, 440].

Усього є кілька схем побудови і мотивів пригодницьких романів. Найдавнішою і найзагальнішою вважається схема подорожі. Викриття таємниці, пошуки скарбів або зниклого героя, відкриття нових земель – все це головні мотиви цієї сюжетної лінії. Наступна група пригодницьких романів будується на моделі викриття злочину та пошуку злочинця. Найчастішими мотивами тут є помста, інтрига та людина в масці. Ще одним розділом, пов'язаним з науковою фантастикою є наукові та технологічні досягнення та створення штучної людини. Незважаючи на різноманітність сюжетних схем і мотивів, існує один елемент, без якого пригодницький роман втрачає свою особливість — це мотив таємниці. Він може варіюватися в різних формах, але завжди присутній. Всі сюжетні події роману підпорядковані розкриттю цієї таємниці, зберігаючи чітку єдність дії: наприклад, шукач скарбу не відволікатиметься на порятунок

невинного, якщо це не допоможе наблизитися до його мети [1, 440].

Сюжет пригодницького роману характеризується динамікою та напруженістю. Мова твору зазвичай проста й стисла, з великою кількістю діалогів. Часто оповідь ведеться від першої особи, зустрічаються як свідомі, так і випадкові помилки, які виправляються в ході розповіді, а також використовується невибагливий гумор. Такий стиль наближає пригодницький роман до усної оповіді [1, 441].

Пригодницькі книжки насамперед будуються на чіткому сюжеті, тобто на чіткій послідовності відкритих подій. Ці дії є очевидними для умовного спостерігача, а не просто відбуваються у свідомості персонажів [3].

«Герой пригодницького роману є героєм у буквальному розумінні слова, його можливості гіперболізовані, він діяльний і активний, компенсуючи цим внутрішній статичність, він не так розумний, як дотепний, швидкий і рішучий» [1, 441].

Відповідно до проведеного опитування, пригодницько-фантастичні книги читаються з метою долучитися до чогось, що відрізняється від власного безпосереднього досвіду [3]. Такі твори занурюють читача у вигадані світи, а також роблять його спостерігачем захоплюючих пригод з розкриттям таємниць та дослідженням нових земель.

Висновки: Таким чином, проаналізувавши жанрові характеристики пригодницький та фантастичних творів, можемо сформулювати основні ознаки пригодницько-фантастичних романів. Головний герою такого жанру зазвичай вагається між реальним та фантастичним, що змушує читача стати ближчим з персонажами та аналізувати ситуації, які відбуваються. Мотив таємниці вважається головним мотивом, в той час як герой намагається розкрити цю таємницю, стикаючись з різноманітними магічними істотами, фантастичними світами або елементами на своєму шляху. Найчастішими темами пригодницько-фантастичних романів є дружба, відданість, любов, віра, а також помста та інтрига. Схема подорожі є основою побудови твору, яка постійно переплітається з магією, чарами або надприродними явищами. Сам сюжет завжди динамічний та напружений.

Перспективу подальших досліджень вбачаємо у більш детальному дослідженні жанрових особливостей пригодницько-фантастичних романів, розгляді притаманної йому лексики та основних характеристик героїв.

Список використаної літератури:

1. Волкова А., Бойченко О., Зварича І., Іванюка Б., Рихла П. Лексикон загального та порівняльного літературознавства. Чернівці, 2001. 636 с.
2. Матійчак А., Марчук О. Парареальність як структурно-сміслова складова текстів фентезійного жанру. *Питання літературознавства*. 2024. Вип. 109. С. 58-73.
3. Kuzmičová, A., & Cremin, T. Different fiction genres take children's memories to different places. *Cambridge Journal of Education*. 2021. Вип. 52. С. 37–53.
4. Rowling, J. K. *Harry Potter and the Goblet of Fire*. 2021. London: Bloomsbury. 636 p.
5. Riordan R. *Percy Jackson and The Lightning Thief*, Los Angeles, Disney-Hyperion, 2005, 387 с. URL: https://www.sausd.us/cms/lib/CA01000471/Centricity/Domain/241/lightning_thief_the__percy_jac_-_rick_riordan.pdf (дата звернення 5.10.2024)
6. Todorov Tzvetan. *The Fantastic: A Structural Approach to a Literary Genre*. Cornell University Press, 1975. 180 p.

УДК: 811.111

*Алієва Анастасія Агаларівна,
Національний університет «Острозька академія»*

ВИКОРИСТАННЯ СТИЛІСТИЧНИХ ЗАСОБІВ У ПОЛІТИЧНИХ ПРОМОВАХ БОРИСА ДЖОНСОНА

Метою статті є дослідження стилістичних засобів, які використовує Борис Джонсон у своїх політичних промовах, для аналізу їхнього впливу на аудиторію та ефективності у досягненні політичних цілей. Стаття розглядає такі прийоми як метафори, порівняння, гумор, іронію, анафору та повтори, які допомагають Джонсону транслювати складні політичні меседжі, формувати громадську думку, посилювати емоційний вплив та створювати позитивний образ політика.

Мета передбачає виконання таких завдань:

- *Описати використання стилістичних засобів у промовах британського екс-прем'єр-міністра.*

Ключові слова: *війна, Україна, Борис Джонсон, вплив.*

The article examines the use of stylistic devices in political speeches by former UK Prime Minister Boris Johnson, particularly in the context of his addresses concerning the war in Ukraine. It analyzes metaphors, humor, irony, and repetition as tools Johnson uses to simplify complex political messages and emotionally engage his audience. The study also explores the effectiveness of these devices in shaping public opinion and reinforcing Johnson's political objectives.

Keywords: *War, Ukraine, Boris Johnson, influence.*

Постановка наукової проблеми та її значення. Політичні промови відіграють значну роль у формуванні громадської думки та впливають на політичні й соціальні процеси. У такому контексті використання стилістичних засобів набуває особливої важливості. Одним із політиків, відомих своїм ораторським стилем, є

колишній прем'єр-міністр Великої Британії Борис Джонсон. Його промови вирізняються використанням різноманітних риторичних та стилістичних прийомів, які дозволяють досягти емоційного впливу на аудиторію та підкреслити ключові аспекти його політичних меседжів.

Метою статті є дослідження стилістичних засобів у промовах Бориса Джонсона. Мета передбачає виконання таких **завдань**:

- Здійснити аналіз стилістичних засобів і прийомів, використаних у промовах колишнього британського прем'єр-міністра.

Аналіз досліджень. Слід зазначити, що українські науковці присвятили свої дослідження вивченню як політичних промов, так і використанню стилістичних засобів у промовах політиків. Зокрема, А. О. Худолій аналізує риторику американських політичних лідерів та їхню кореляцію із зовнішньою політикою [5]. І. О. Коваль досліджує президентський дискурс, його сутність, структуру, функції та цілі [3]. Є. В. Долинський розглядає риторичні прийоми у політичних промовах американських лідерів як засоби маніпуляції суспільною свідомістю [1]. Е. Дьорнер та Ю. Плетенецька проаналізували лексико-стилістичні аспекти політичних промов Дж. Буша [2]. В. В. Козлова та І. В. Усатих висвітлили особливості утворення евфемізмів в американському політичному кінодискурсі [4]. Ю. Швечкова описала політичні евфемізми як засіб реалізації комунікативних стратегій і тактик у політичному дискурсі [6].

У ході дослідження нам вдалося виокремити основні стилістичні засоби у промовах Бориса Джонсона, серед яких: метафори та порівняння, гумор та іронія, анафора та повторення.

Метафора та порівняння: Борис Джонсон часто використовує метафори для ілюстрації складних політичних ситуацій у зрозумілій для широкої аудиторії формі. Приклад метафори:

Day after day missiles and bombs continue to rain on the innocent people of Ukraine [7]. День за днем ракети та бомби продовжують падати на мирних жителів України.

Борис Джонсон також використовує порівняння:

And yet there were some who believed the Kremlin propaganda that Russian armour would be like an irresistible force going like a knife through butter and that Kyiv would fall within days [7]. Проте були ті, хто вірив кремлівській пропаганді, що російські війська будуть як нездоланна сила, проходячи, як ніж крізь масло, і що Київ впаде за кілька днів. Борис Джонсон використав цю фразу для того, щоб наголосити на тому, що росія здійснює численні ракетні атаки на мирних жителів України.

Гумор та іронія. Джонсон відомий своїм особливим почуттям гумору, що допомагає йому створювати більш невимушену атмосферу та знижувати напруженість у складних політичних питаннях. Наприклад:

Your farmers kidnapped Russian tanks with their tractors [7]. Ваші фермери викрали російські танки використовуючи трактори. Даний приклад передбачає гумористичний опис сміливих дій українських фермерів, які викрадали російські танки з поля бою, використовуючи трактори.

У промовх Б. Джонсона трапляються приклади іронії:

They said this Rada of yours would have to be reformed outside Ukraine maybe in Poland or even in London perhaps [7]. Вони говорили, що ця ваша Рада повинна буде реформуватися за межами України, можливо, в Польщі або навіть у Лондоні. Борис Джонсон іронічно коментує передбачення, що український парламент мав би працювати в еміграції.

Анафора та повторення. Анафора – це повторення однакових слів або фраз на початку речень, що використовується для підсилення ключових ідей у промові. Приклад:

I want to thank Carrie and our children, and all the members of my family who have had to put up with so much for so long [8]. Я хочу подякувати моїй родині, яка мирилася з таким станом речей тривалий час.

I want to thank the peerless British civil service for all the help and support that you have given our police, our emergency services and, of course, our fantastic NHS, who at (a) critical moment, helped to extend my own period in office, as well as our armed services and our agencies that are so admired around the world [8]. Я хочу подякувати неперевершеній британській державній службі за всю допомогу і підтримку, яку ви надали нашій поліції, нашим екстреним службам і, звісно, нашій фантастичній Національній службі охорони здоров'я (NHS), яка у вирішальний момент допомогла продовжити мій термін на посаді, а також нашим збройним силам і агентствам, які настільки високо шануються в усьому світі. У поданих прикладах Британський політик використовує повтори з метою посилення промови і вираження подяки як своїй родині, так і своїм співробітникам.

Висновки. Політичні промови Бориса Джонсона є яскравим прикладом ефективного використання стилістичних засобів для досягнення риторичних та політичних цілей. Метафори, гумор, повторення та риторичні питання дозволяють йому не лише донести

свої політичні меседжі, але й підтримувати контакт з аудиторією, створюючи враження відкритості та доступності. Стилiстичні засоби в промовах Джонсона є важливим інструментом у створенні позитивного образу політика та формуванні громадської думки.

Перспективу подальших досліджень вбачаємо у поглибленому аналізі лексичних і стилістичних засобів у промовах Бориса Джонсона.

Список використаної літератури:

1. Долинський Є. В. Риторичні прийоми у політичних промовах американських лiдерiв як засоби манiпуляцiї суспiльною свiдомiстю громадян. *Науковий вiсник ХДУ Серiя Германiстика та мiжкультурна комунiкацiя*. № 1 (2021). Режим доступу до джерела: DOI: <https://doi.org/10.32999/ksu2663-3426/2021-1-7>
2. Дьорнер, Е., & Плетенецька, Ю. (2022). Лексико-стилістичні аспекти політичних промов Джорджа Буша. *Collection of Scientific Papers «ΛΟΓΟΣ»*, (November 11, 2022; Paris, France), 96–98. <https://doi.org/10.36074/logos-11.11.2022.27>
3. Коваль, І.О. Президентський дискурс: сутність, структура, функції, цілі [Текст]. *Стратегічні пріоритети*. 2012. № 3. С. 158-164.
4. Козлова В. В., Усатих І. В. Особливості утворення евфемізмів в американському політичному кінодискурсі [Електронний ресурс]. *Науковий вісник ДДПУ імені Івана Франка*. Серія: Філологічні науки. № 13. 2020. С. 74-79. Режим доступу: http://ddpu-filolvisnyk.com.ua/uploads/arkhivnomerov/2020/NV_2020_13/14.pdf
5. Худолій А.О. Публічний дискурс у зовнішньополітичній діяльності президентів США (1945-2012 рр.): автореф. дис.. на здобуття наук. ступеня доктора політ. наук: спец. 23.00.04. «Політичні проблеми міжнародних систем та глобального розвитку». К.: Інститут світової економіки і міжнародних відносин, 2013. 36 с.
6. Швечкова Ю. Політичні евфемізми як засіб реалізації комунікативних стратегій і тактик у політичному дискурсі. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип. 35, том 6. 2021. С.129-133. Режим доступу: http://www.aphn-journal.in.ua/archive/35_2021/part_6/21.pdf
7. Prime Minister Boris Johnson's address to the Ukrainian Parliament: 3 May 2022. URL: <https://www.gov.uk/government/speeches/prime-minister-boris-johnsons-address-to-the-ukrainian-parliament-3-may-2022>
8. Resignation speech: 'No-one is indispensable' – Boris Johnson's statement in full. 7 July 2022. URL: <https://www.bbc.com/news/uk-politics-62081380>

УДК: 811.111'37

Іляшко Каріна Степанівна,
Національний університет «Острозька академія»

ЛІНГВАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНОГО ХУДОЖНЬОГО ДИСКУРСУ

У статті проаналізовано лінгвальні особливості англomовного художнього дискурсу. Проаналізовано роль метафори у вищезгаданому типі дискурсу. Крім того, підкреслено важливість порівняння та гіперболи в художньому дискурсі. Окреслено вживання градації та повторів. А також визначено функцію підсилювальних слів та вигуків для вираження емоцій в англomовному художньому дискурсі.

Ключові слова: художній дискурс, метафора, порівняння, гіпербола, вигук.

The article analyzes the linguistic features of English literary discourse. The role of metaphor in the discourse mentioned above is analyzed. In addition, the importance of simile and hyperbole in artistic discourse is emphasized. The use of gradation and repetition is outlined. The function of intensifiers and interjections for expressing emotions in English literary discourse is also determined.

Key words: literary discourse, metaphor, simile, hyperbole, interjections.

Постановка наукової проблеми та її значення. Художній дискурс має багато притаманних йому ознак. Серед них вирізняється часте використання різних стилістичних, лексичних засобів, а також емоційно-забарвленої лексики. Лінгвальний аналіз художнього дискурсу дозволяє відслідкувати частоту вживання кожного засобу, а також підкреслити їхню важливість для передачі повідомлення від автора до читача.

Аналіз досліджень. Серед українських та закордонних лінгвістів чимало досліджували англomовний художній дискурс та його властивості; серед них варто виділити О. Семенюк [4] та

дослідження художнього дискурсу і авторської картини світу. Українці О. Люлька [1], С. Пашко, Н. Рябокінь [3], С. Тихоніна [5], А. Малій та О. Опанасенко [2] проаналізували чимало художніх засобів, тропів та емоційно-забарвленої лексики, яку можна зустріти в англомовному художньому дискурсі. Серед іноземців Ч. Ле та Ч. Доан [6] з університету Дананга проаналізували також вживання підсилювальних слів у англомовному художньому тексті. Завдяки цим дослідженням нам вдалося провести лінгвальний аналіз та виділити найуживаніші засоби.

Мета статті – аналіз робіт дослідників задля визначення найуживаніших тропів та методів передачі емоцій в англомовному художньому дискурсі. Мета передбачає виконання таких завдань:

- Проаналізувати лінгвальні особливості англомовного художнього дискурсу;
- Визначити найуживаніші тропи та методи передачі емоцій.

Виклад основного матеріалу: Художньому дискурсу характерні багато особливостей. Серед них можна виділити одну з найголовніших – яскрава мова художнього дискурсу. О. Семенюк підкреслює, що мова художнього дискурсу наповнена емоційно-забарвленою лексикою різних соціальних груп, різних епох, до яких зазвичай належать персонажі, адже це дозволяє авторові заволодіти увагою читача [4, 9]. Вибір та частота лексико-стилістичних засобів залежить від автора, але варто розглянути найпопулярніші тропи, які можна зустріти в англомовному художньому дискурсі.

Метафора є одним з найпоширеніших та найуживаніших тропів, притаманних англомовному дискурсу. «Метафора відіграє важливе значення у структурі сучасного англомовного художнього дискурсу. Вона може бути знайдена в тексті у вигляді метафоричних образів, ланцюжка метафор або цілого тексту як метафоричної єдності. Основними маркувальними властивостями стилю та художньої індивідуальності світу автора є метафорична густина тексту та набір метафоричних функцій у тексті твору», – зазначає О. Люлька [1, 18]. Існує три основних типи метафор:

- Структурні, функція яких полягає у використанні однієї поняттєвої сфери для опису, як наприклад передача звуків природи дієсловами;
- Онтологічні, які зазвичай виражені абстрактними поняттями чи неживими предметами;
- Орієнтаційні, основою яких є просторові опозиції [1, 19-20].

Якщо метафори підкреслюють перенесення властивостей певного явища на інше, то порівняння є художнім засобом, який безпосередньо зіставляє декілька явищ [3, 233-234]. «Від інших метафор порівняння відрізняються тим, що у зв'язку між кількома явищами використовуються такі слова як *like, as, so, then* та деякі інші. У той самий час метафори утворюють неявне порівняння, тобто щось просто має ознаки чогось іншого», – стверджують С. Пашко та Н. Рябокінь [3, 234]. Серед порівнянь вирізняють:

- Порівняння, виражені через слова *like* і *as*;
- Порівняння, виражені дієприслівниковими реченнями;
- Прикметники у порівняльному ступені;
- Порівняння, виражені дієприслівниковими словосполученнями;
- Неявне порівняння без формальних ознак [3, 234].

Порівняння є широко-вживаними, багатими та ефективними, завдяки цьому порівняння є одним з основних тропів, які використовують в англомовному художньому дискурсі [3, 234]. С. Тихоніна також зазначає: «...порівняння мають цілий внутрішній мікросюжет, який збільшує їх емоційну сферу, набуваючи часом символічне значення, закладене в підтексті, а образи таких порівнянь є самостійного і закінченого характеру та мають багаторівневість значення» [5, 238].

Для вираження сильних емоцій англомовному художньому дискурсу притаманне використання градації та різних видів повторів. Зазвичай для отримання такого ефекту вживаються паралельні синтаксичні конструкції, і їхня однотипність надає художньому тексту динамічності та допомагає довести до свідомості читача принцип наростання фактів, що викладаються за ступенем їхньої важливості [5, 238].

Наступною важливою лінгвальною ознакою англомовного художнього дискурсу є використання гіперболи. Як правило, перебільшення може бути виражено різними частинами мови, як наприклад іменниками, числівниками чи прислівниками [3, 235]. С. Пашко та Н. Рябокінь також зазначають, що: «Дуже часто гіпербола використовується як засіб створення комічного ефекту в художньому тексті, що допомагає розкрити багатство асоціативних відтінків поетичного мовлення, посилює та увиразнює його емоційне та оцінне забарвлення, вказує на домінантні ознаки авторського стилю» [3, 235]. Згідно з цим, можна дійти до висновку, що гіперболу також можна назвати одним з найважливіших тропів для

англомовного художнього дискурсу, оскільки вона підсилює сказане та посилює емоційний вплив автора на читача.

Характерною ознакою англомовного художнього дискурсу також є використання підсилювальних слів, які зазвичай виражаються прислівниками. У статті «Isolating Intensifiers in Verbal Processes Found in English Literary Discourse» Ле Ч. та Доан Ч. виокремлюють три групи:

- Прислівники, які модифікують прикметники: *a bit, somewhat, relatively, fairly, rather, very, extremely, utterly*;
- Прислівники, які модифікують інші прислівники: *slightly, somewhat, fairly, quite, rather, very*;
- Морфеми для утворення вищого та найвищого ступенів прикметника [6, 94].

Завдяки використанню цих підсилювачів автор має змогу підняти чи зменшити напругу, що у свою чергу допоможе утримати увагу читача та підсилити емоції під час читання.

Крім того, для підкреслення емоцій у англомовному художньому дискурсі доволі часто використовуються емоційно-оцінні вигуки. Вигуки *ah, alas, eh, hmm, oh, uh, um, ha, yeah, oho* відтворюють емоційний стан персонажів, саме тому їх часто використовують, коли підвищують рівень емоційної забарвленості тексту [2, 135].

Висновки. У результаті дослідження ми виявили, що найуживанішими художніми засобами у англомовному художньому дискурсі є метафори, порівняння, гіпербола, градація, повтори, а також вигуки і підсилювальні слова. Завдяки використанню цих засобів, автор чіткіше передає повідомлення читачу, а також посилює емоційну складову тексту, акцентуючи увагу читача на найголовнішому.

Перспективу подальших досліджень вбачаємо у подальшому аналізі лінгвальних особливостей англомовного художнього дискурсу, розглядаючи інші художні засоби.

Список використаної літератури:

1. Люлька О.О. Художній англомовний дискурс як середовище реалізації метафори. *Закарпатські філологічні студії*. Вип. 8. Ужгород, 2019. С. 17-21 URL: http://zfs-journal.uzhnu.uz.ua/archive/8/part_1/5.pdf (дата звернення 15.10.2024)
2. Малій А.С., Опанасенко О.І. Лексика на позначення емоцій у художньому тексті (на прикладі німецької та англійської мов). *Закарпатські філологічні студії*. Вип. 25. Том 1. Ужгород, 2022. С. 132-135 URL: <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2022.25.1.24> (дата звернення 15.10.2024)

3. Пашко С. В., Рябокінь Н. О. Англомовні художні засоби та способи їх перекладу. Метафора, порівняння та гіпербола. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. Том 33 (72) № 5. Частина 1. Київ, 2022. С. 232-236 URL: <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2022.5.1/39> (дата звернення 15.10.2024)

4. Семенюк О. Художній дискурс як відображення авторської картини світу (лінгвокультурологічний підхід). *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*. Том 30 (69) № 1. Ч. 2, Київ, 2019. С. 7-10 URL: https://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2019/1_2019/part_2/4.pdf

5. Тихоніна С. Стилистичні прийоми вербалізації емоції радості в англомовному художньому дискурсі. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип. 74. Том 2. Дрогобич, 2024. С. 235-238 URL: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/74-2-37>

6. Chi, L. T. G., & Truc, D. P. A. Isolating Intensifiers In Verbal Processes Found In English Literary Discourse. *International Journal of Systemic Functional Linguistics*, 3(2), 2020. 93-100. DOI: <https://doi.org/10.22225/ijlsfl.v3i2.2764>

УДК: 811.111'42:327

*Іванюк Катерина Юріївна,
Національний університет "Острозька академія"*

ПРАГМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНОГО ДИПЛОМАТИЧНОГО ДИСКУРСУ

Стаття присвячена дослідженню прагматичних особливостей англомовного дипломатичного дискурсу. Увага зосереджена на аналізі основних мовленнєвих стратегій та тактик, що використовуються дипломатами для досягнення комунікативних цілей у міжнародному середовищі. Проаналізовано такі прагматичні стратегії, як негативна ввічливість, експресивність, ментальне навіювання, оголошення рішень та постановка діагнозу. Окремо розглядаються мовленнєві акти подяки, привітання, критики та пояснення. Дослідження підкреслює важливість імпліцитних повідомлень, стратегічного використання риторичних прийомів та міжкультурних особливостей у дипломатичних промовах.

Ключові слова: прагматична особливість, дипломатичний дискурс, стратегія, політична ціль, лінгвістичне тлумачення, англомовне середовище.

The article is devoted to the study of pragmatic features of English-language diplomatic discourse. Attention is focused on the analysis of the main speech strategies and tactics used by diplomats to achieve communicative goals in the international environment. Such pragmatic strategies as negative politeness, expressiveness, mental suggestion, decision announcement and diagnosis were analyzed. Speech acts of thanks, greetings, criticisms and explanations are considered separately. The study emphasizes the importance of implicit messages, strategic use of rhetorical techniques and cross-cultural features in diplomatic speeches.

Key words: pragmatic feature, diplomatic discourse, strategy, political goal, linguistic interpretation, English-speaking environment.

Постановка проблеми. Англomовний дипломатичний дискурс відіграє ключову роль у міжнародних відносинах, будучи важливим інструментом для ведення переговорів, досягнення згоди та формування партнерських відносин між державами. Він ґрунтується не лише на раціональній аргументації, але й на прагматичних стратегіях, які спрямовані на переконання, вплив та маніпуляцію. Незважаючи на велику кількість досліджень у цій галузі, потребує глибшого аналізу питання прагматичних особливостей англomовного дипломатичного дискурсу, а також інструментів, які використовуються для досягнення політичних цілей. Підходи до використання таких інструментів часто залежать від культурних, політичних та мовних чинників, що ускладнює процес комунікації і вимагає окремого дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Поняття дискурсу ставало об'єктом дослідження таких вчених, як Н. Шерстюк [1], Ф. Бацевич [2], Г. Почепцов [3], О. Федічев [4], Н. Кащисин [5] та багатьох інших. Особливої уваги також потребує аналіз прагматичних особливостей англomовного дипломатичного дискурсу.

Метою даної статті є вивчення прагматичних особливостей англomовного дипломатичного дискурсу, зокрема аналіз комунікативних стратегій, які використовуються в дипломатичній комунікації для досягнення впливу на учасників міжнародних відносин, збереження обличчя та запобігання конфліктам.

Завдання:

- дослідити основні прагматичні стратегії, що застосовуються в англomовному дипломатичному дискурсі;
- проаналізувати мовленнєві акти та комунікативні принципи, характерні для дипломатичного дискурсу;
- визначити вплив прагматичних особливостей на ефективність дипломатичної взаємодії.

Виклад основного матеріалу. Поняття «дискурс» (*diskursus* (лат.), *discourse* (англ.), *discourse* (фр.), *discorso* (італ.)) походить від латинського «*diskurrere*», що означає «обговорення», «переговори». Як термін, дискурс вперше почав вживатися в епоху Відродження, коли мав негативний відтінок та означав: «вести тривалий, незрозумілий монолог» або «багато говорити, але нічого не сказати». Філософія, риторика та теологія того часу суттєво сприяли розвитку цього поняття [1, с. 2].

Сьогодні поняття «дискурс» у мовознавстві має достатньо широке визначення. Існує інтерпретація, згідно з якою дискурс

розглядається як тип комунікативної діяльності, мовленнєвий потік і інтерактивний феномен, що проявляється у різних формах, здійснюється в рамках певного каналу спілкування і контролюється за допомогою тактик та стратегій учасників. Дискурс є поєднанням мовних, когнітивних та позамовних факторів, що формуються в рамках певних «форм життя», які залежать від тематики комунікації [2, с. 138].

Лінгвокультурологічний підхід до дослідження поняття дискурсу дозволяє виявити, описати та проаналізувати компоненти, які формують його національні особливості. Серед ключових питань етно- і лінгвокультурології виокремлюються: визначення національно-специфічних характеристик дискурсу, вивчення його національної складової, типологія чинників, що спричиняють національну унікальність, а також дослідження давніх прототипічних та архетипічних понять, що відображені у дискурсі та мові [3, с. 96].

Специфіка дипломатичного дискурсу ставала об'єктом дослідження багатьох вчених. Зацікавлення філологів дипломатичним дискурсом у першій чверті ХХІ століття перетворилося на ґрунтовні дослідження його окремих аспектів.

Однією з найактуальніших наукових праць є публікація О. Федічева [4], видана у 2023 році. О.Федічев зосереджує увагу на промовах професійних дипломатів, що є доречним для теми його дослідження. Автор не лише використовує визначення дипломатичного дискурсу, розроблене О. Пономаренко, а також погоджується з дефініцією Н. Кащисин, але і пропонує власне, яке враховує сучасні аспекти публічної дипломатії, комунікативного простору та мультимедійності спілкування. Дипломатичний дискурс, як один з видів інституційного дискурсу, функціонує в рамках соціальних інститутів, таких як дипломатія, зовнішня політика та міжнародні відносини. Проте його сфера виходить за межі офіційного спілкування фахових дипломатів і охоплює публічні виступи вищих посадових осіб, повідомлення та статті в ЗМІ на теми міжнародних відносин, а також заяви та коментарі на сторінках соціальних мереж, що належать органам державної влади, міжнародним організаціям, дипломатичним представництвам та експертам [4, с. 115]. Це визначення є досить всеосяжним, проте воно знову піднімає питання про кваліфікацію та позиціонування дипломатичного дискурсу серед інших типів дискурсу.

Англomовний дипломатичний дискурс формувався протягом століть, представляючи собою єдину цілісну систему, яка, проте,

постійно еволюціонує разом із розвитком суспільства. Міжнародні документи відіграють критичну роль, і їх лінгвістичне тлумачення є необхідним для ефективної комунікації на глобальному рівні, досягнення правильних рішень і взаєморозуміння між країнами [5, с. 312].

Мова дипломатичного дискурсу відображає риси офіційно-ділового стилю, включаючи чіткість, логічність, об'єктивність, стереотипність і підкреслену ввічливість. Проте англомовні тексти дипломатичного дискурсу не позбавлені емоційності. Особливо цікавим є явище так званої «уникання конкретики» дипломатичних текстів, яке часто використовують для надання неконкретних відповідей. Це створює парадоксальну ситуацію, коли навіть поняття чіткості в дипломатичному дискурсі стає спірним і потребує глибшого аналізу мови дипломатії [5, с. 313].

Існує численна література, що досліджує дипломатичну мову і роль термінів у системі дипломатії. Однак при детальному аналізі видно, що різні автори можуть зосереджуватись на різних лексико-семантичних підсистемах або на одній й тій же підсистемі, але з різними підходами до її визначення. Найбільш суперечливою є проблема ідентифікації терміна в тексті.

У процесі дослідження виокремлюємо такі прагматичні стратегії промов дипломатів:

1. Стратегія негативної ввічливості [6, с. 209] поділяється на такі стратегії:

– Стратегія докору: *Water managers and diplomats have to manage a growing multi-actor policy environment* [7]. Цей фрагмент натякає на проблеми в роботі дипломатів, а фраза *have to* підкреслює їхній обов'язок керувати складними умовами.

– Стратегія негативної оцінки: *The international arena is not exclusively the domain of Ministries of Foreign Affairs and diplomats anymore* [7]. Ця фраза вказує на втрату монополії дипломатів на міжнародній арені, критикуючи їхню роль у сучасному світі.

– Стратегія імпліцитних мовленнєвих актів: *The debate on climate change cannot be brought to a success without looking into policy issues on environment, water, deforestation, energy, economics and development cooperation* [7]. Тут натякається на складність роботи дипломатів, яка вимагає координації політик і міждисциплінарного підходу.

– Стратегія спонування до дії: *Diplomats and international working officials have to be professional managers of international networks and strategic stakeholders* [7]. Це прямий заклик до дипломатів

підвищувати рівень професіоналізму й адаптуватися до глобальних викликів.

2. Стратегія позитивної ввічливості [6, с. 209]:

– Прагнення до порозуміння: *I am absolutely convinced that we as Muslim countries should address the problems existing between us peacefully and by strengthening our solidarity* [8]. Стратегія прагнення до порозуміння у цьому реченні виражається через наголос на мирному вирішенні проблем та зміцненні солідарності між мусульманськими країнами. Дипломат використовує конструкцію, яка підкреслює спільні інтереси для досягнення гармонії, яка сприяє створенню позитивного та конструктивного дискурсу між країнами.

– Засвідчення спільної позиції, емпатії: *Dear ambassadors, our meetings in the blessed month of Ramadan have become traditional in nature* [8]. У поданому реченні використано стратегію засвідчення спільної позиції та емпатії, яка проявляється через вказівку на традиційності та спільному досвіді зустрічей під час святого місяця Рамадану. Тут мовець звертається до послів, наголошуючи на значущості та ритуальності таких зустрічей, що сприяє формуванню почуття єдності та спільної мети серед її учасників.

– Включення учасників комунікації в дію: *For a country the size of Liechtenstein, 62 square miles and 40'000 inhabitants, it comes as no surprise that preserving our sovereignty is our primary foreign policy goal. I do believe that every country in the world shares that goal, but different countries may have different means to achieve it. For Liechtenstein it is clear that we can only think of our sovereignty in terms of cooperation, integration and the rule of law, never in terms of isolationism or even aggressive behavior towards other nations* [9]. Стратегія включення учасників комунікації в дію у поданому фрагменті виражається через запрошення до роздумів про спільні цілі та способи їх досягнення. Дипломат зазначає, що хоча всі країни прагнуть зберегти свою суверенність, методи її досягнення можуть бути різними. Ліхтенштейн, зокрема, підкреслює свою орієнтацію на співпрацю та інтеграцію, що мотивуватиме інші країни до використання аналогічних підходів та сприятиме залученню їх до активних дій у міжнародних відносинах.

Відповідно до мети мовця чи його впливу на адресата, стратегії дипломатичного дискурсу, котрі ґрунтуються на прагматичних інтенціях, поділяють на наступні типи:

1. Експресивні [10, с. 57]:

– Подяка: *Last year, a Contact Group was set up in connection with Armenia's aggression, and we highly appreciate this. The support and solidarity shown by Muslim countries is very important for us. I am grateful to the members of the organization for this support* [8]. Оратор висловлює вдячність за підтримку, підкреслюючи важливість солідарності.

– Привітання: *First of all, let me ask you to convey my greetings and best wishes to the heads of state and government of the countries you represent* [8]. Мовець дотримується дипломатичного етикету, вітаючи глав держав.

– Зневага: *Liechtenstein is a monarchy and a democracy at the same time. The Reigning Prince and the people are its two sovereigns...* [9]. Іронія щодо складної політичної системи Ліхтенштейну.

– Обурення: *However, this euphoria did not last long... we no longer live in an era in which the U.S. exerts leadership...* [11]. Оратор розчарований, що США вже не є глобальним лідером.

– Визнання: *My deepest respects go out to President Sasae... whose leadership has fostered this dialogue...* [11]. Мовець виражає повагу та вдячність за внесок у симпозіум.

2. Декларативні [10, с. 60]:

– Оголошення рішення: *A decision was adopted regarding the Armenian-Azerbaijani Nagorno-Karabakh conflict...* [8]. Оратор повідомляє про ухвалене рішення щодо конфлікту в Нагірному Карабасі та підтримку позиції Азербайджану з боку Організації Ісламського Співробітництва.

– Постановка діагнозу: *Liechtenstein has existed for more than three centuries... no wars on our territory...* [9]. Оратор акцентує на стабільності Ліхтенштейну, відзначаючи відсутність змін кордонів і конфліктів протягом тривалих криз в Європі.

3. Референційні [10, с. 61]:

– Опис фактів: *This year, Azerbaijan has hosted the Fourth Games of Islamic Solidarity... The athletes of the countries you represent took part... The Games of Islamic Solidarity are not just a sporting competition...* [8]. Оратор детально описує події під час Ігор ісламської солідарності в Азербайджані, підкреслюючи єдність ісламського світу.

– Визначення: *Two modern turning points for the international community and Japan's response... at the end of the Cold War...* [11]. Оратор визначає Холодну війну як ключовий історичний момент для міжнародної спільноти і Японії.

– Пояснення: *Azerbaijan has very close ties with the countries you represent...* [80]. Опис співпраці Азербайджану з представленими країнами на двосторонньому рівні та в міжнародних організаціях.

4. Когнітивні [10, с. 76]:

– Ментальне навіювання: *We demonstrate the realities associated with the conflict... informing the public in Muslim countries...* [8]. Оратор навіює аудиторії уявлення про конфлікт, наголошуючи на злочинах, скоєних в окупованих землях, для виклику емоційної реакції.

Висновки. Отже, у статті проаналізовано прагматичні особливості англomовного дипломатичного дискурсу, що є ключовим елементом міжнародної комунікації. Виявлено, що мова дипломатії не лише інформує, а й впливає на ставлення та дії адресатів, формуючи їхні погляди. Дослідження підтверджує важливість мовленнєвих стратегій, таких як негативна ввічливість, експресивність і ментальне навіювання, у досягненні комунікативних цілей дипломатів. Аналіз прагматичних аспектів англomовного дипломатичного дискурсу сприяє кращому розумінню механізмів міжнародної комунікації та їхньої ролі в сучасному світі. Дослідження відкриває нові горизонти для подальшого вивчення впливу мовних стратегій на політичні процеси та міжкультурну взаємодію.

Список використаної літератури:

1. Шерстюк Н. Дискурс: від становлення поняття до соціально-конструкціоністських теорій дискурс-аналізу. 11 с. URL : <https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/13302/1/Шерстюк%20Н.В.%20Дкурс%20Від%20становлення%20поняття%20до%20соціально-конструкціоністських%20теорій%20дискурс-аналізу.pdf> (дата звернення: 20.09.2024).

2. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики. К. : Видавничий центр “Академія”, 2004. 344 с.

3. Почепцов Г. Г. Теорія комунікації. К. : ВЦ «Київський університет», 1999. 308 с.

4. Федічев О. Є. Структурно-семантичні та прагматичні аспекти промови професійного дипломата у сучасному китайськомовному дипломатичному дискурсі. *Китаєзнавчі дослідження*. 2023. С. 113–124. URL : <https://chinese-studies.com.ua/index.php/journal/article/view/243>. (дата звернення: 20.09.2024).

5. Кащишин Н. Особливості дискурсу та терміносистеми англomовних дипломатичних документів. *Наукові записки*. Львів : Вип. 81. С. 312–316. URL : https://intrel.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/10/Nzs_2009_812__79.pdf (дата звернення: 20.09.2024).

6. Brown P., Levinson S. C. Politeness : Some Universals in Language Usage. New York : Cambridge University Press. 1987.

7. Opening speech by Mr. Ron Ton, Director of Diplomatic Training, Clingendael Institute, Water Diplomacy Programme, Arab Water Academy. URL : <https://www.clingendael.org/sites/default/files/2016-02/Opening%20Speech%20Water%20Diplomacy%20Programme%20in%20Abu%20Dhabi%2026%20September%202010.pdf> (Last accessed: 20.09.2024).

8. Speech by Ilham Aliyev at receptions of ambassadors and heads of diplomatic missions of Muslim countries in Azerbaijan. URL : <https://president.az/en/articles/view/24398> (Last accessed: 02.09.2024).

9. Speech by H.E. Dominique Hasler “Liechtenstein – Diplomacy of a Small State at Work”. URL : https://liechtensteinusa.org/sites/default/files/documents/speech%202021-09-27%20DePaul%20University%20CHI%20RRDH_final.pdf (Last accessed: 20.09.2024).

10. Бацевич Ф. С. Основы коммуникативной лингвистики. К.: Видавничий центр «Академія», 2004. 376 с.

11. Keynote Speech by Mr. HAYASHI Yoshimasa, Minister for Foreign Affairs on the occasion of the 3rd Tokyo Global Dialogue. URL : <https://www.mofa.go.jp/files/100312106.pdf> (Last accessed: 20.09.2024).

УДК: 811.111'373

Марусенко Вікторія Віталіївна,
Національний університет «Острозька академія»

ПОНЯТТЯ ГЕНДЕРНИХ СТЕРЕОТИПІВ У СУЧАСНІЙ ЛІНГВІСТИЦІ

Стаття досліджує поняття гендерних стереотипів у сучасній лінгвістиці, зокрема їх вплив на мовну поведінку та сприйняття чоловіків і жінок у різних соціальних контекстах. У роботі аналізуються як негативні, так і позитивні аспекти гендерних стереотипів, а також їхній вплив на соціальні очікування. Розглянуто феномен «гендерно-зв'язаного мовлення» та асиметрії у сприйнятті мови обох статей. Основна увага приділяється тому, як стереотипи формують уявлення про мовні норми, закріплюючи гендерну нерівність.

Ключові слова: гендерні стереотипи, гендерна лінгвістика, мовна поведінка, сексизм, гендерно-зв'язане мовлення, соціальні очікування, суспільство.

The article explores the concept of gender stereotypes in modern linguistics, in particular their influence on the linguistic behaviour and perception of men and women in different social contexts. The paper analyses both negative and positive aspects of gender stereotypes, as well as their influence on social expectations. The phenomenon of 'gender-bound speech' and asymmetries in the perception of speech by both sexes are described. The main attention is paid to how stereotypes shape the perception of language norms, perpetuating gender inequality.

Keywords: gender stereotypes, gender linguistics, linguistic behaviour, sexism, gender-related speech, social expectations, society.

Постановка проблеми. 21 століття – особливо гострий та активний період боротьби за гендерну рівноправність між існуючими статями в різних сферах нашого життя. У сучасній лінгвістиці

гендерні стереотипи становлять значний інтерес для дослідників, оскільки мова не лише відображає, але й активно формує уявлення про ролі чоловіків та жінок у суспільстві. Вивчення цієї тематики є надзвичайно важливим, адже воно сприяє кращому розумінню того, як саме гендерні стереотипи виникають у мовному просторі, яким чином вони функціонують та впливають на комунікацію між людьми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Поняття гендерних стереотипів та їхнє функціонування у лінгвістиці є досить поширеною тематикою у роботах багатьох як вітчизняних, так й іноземних дослідників. Серед них можна виділити праці деяких українців: Н. Собецька [1], Ю. Мельник [2], Я. Журенко [3]; серед іноземних дослідників: А. Kielkiewicz-Janowiak, J. Pawelczyk [4], A. Włodarczyk-Stachurska [5], та інші.

Мета статті: аналіз поняття гендерних стереотипів у сучасній лінгвістиці; визначення їх впливу на комунікацію та специфіки функціонування в мові та мовленні; вивчення їх ролі у формуванні соціальних очікувань стосовно мовної поведінки чоловіків і жінок; аналіз наслідків цих стереотипів для мовної асиметрії та гендерної рівності в сучасному суспільстві.

Постановка завдання:

- Визначити суть поняття «гендерний стереотип».
- Дослідити вплив гендерних стереотипів на мовну поведінку чоловіків і жінок.
- Підкреслити вплив соціокультурних факторів на формування гендерних стереотипів у мові.
- Проаналізувати асиметрію в сприйнятті мовлення обох статей.

Виклад основного матеріалу. «Справжні чоловіки не плачуть», «Цей одяг надто яскравий для твого віку», «Татуювання – ознака нечистої людини» – ні для кого не є новиною почути подібні речі, які, здавалося б, не мають на меті нічого серйозного чи образливого, скоріше спроба допомогти чи відмовити від чогось «неправильного». Проте це не так і саме такі стереотипні висловлювання можуть слугувати причиною викривленого сприйняття «правильного» у людей, вражаючи різні аспекти нашого життя.

Поняття «стереотип» є відомим, адже з ним може стикнутися кожен, незалежно від віку, статі, національності чи орієнтації. Поняття «гендерний стереотип» є «голоснішим», оскільки цей вид стереотипів є найбільш поширеним і дискусійним у сучасному суспільстві.

У сучасній лінгвістиці існує окрема напрямок, який спеціалізується на вивченні цієї тематики, а саме гендерна лінгвістика. Ця підгалузь зосереджується на вивченні впливу гендеру на мовні практики, структуру мови та її використання в суспільстві. Інтерес до гендеру та його особливостей з різних перспектив почав посилюватися після розширення предмету лінгвістики та її взаємозв'язків з іншими науками [1]. Загалом термін «гендер» прийшов у лінгвістику з антропології ще на початку 70-х років XX століття під впливом антропоцентричного підходу, який зосереджує увагу на зв'язку мови, мислення та культури. Гендер визначається як «культурно зумовлений і соціально відтворений феномен», який впливає на мовну поведінку індивіда і соціуму. Стереотип розглядається як спрощене і більш детальне уявлення про предмет чи явище, яке асоціюється з чимось конкретним, наприклад, ідеєю чи образом. Разом гендерний стереотип утворює своєрідне уявлення про чоловіків і жінок, формуючи стереотипні образи та поведінкові моделі [2]. У мові ж стереотип є відображенням соціокультурного контексту та колективних уявлень. Вони не тільки представляють мовні особливості окремих соціальних груп, але й фіксують уявлення про ці групи. Важливо також відзначити, що лінгвістичні стереотипи можуть співіснувати з культурними стереотипами і часто їх підсилюють [4].

Гендерні стереотипи розглядаються як з негативної, так і з позитивної точки зору. Насамперед варто вказати, що вони є клішованими та навіть застарілими, консервативними висловлюваннями, які можуть впливати на розвиток людей як особистостей, оскільки такі стандартизовані уявлення та образи ділять риси характеру, поведінку, мову та мовлення, ролі чи інші характеристики жінок і чоловіків на «правильне» і «неправильне», що спричиняє психологічний тиск, змушуючи індивідів відповідати певним очікуванням, навіть якщо це суперечить їхнім цінностям та вподобанням. З позитивного бачимо, що часто в стереотипах вбачають орієнтири, які допомагають швидше адаптуватися до соціальних норм, що також може допомогти при побудові соціальних відносин, оскільки вони допомагають передбачати, як поводитимуться інші люди, залежно від їхнього гендеру. Наприклад, стереотипи надають певні уявлення про те, як повинні діяти та що говорити чоловіки та жінки у конкретних ситуаціях, що дозволяє швидко приймати рішення у повсякденних обставинах, не аналізуючи кожную ситуацію окремо [3].

З боку лінгвістики, мовна поведінка чоловіків і жінок відрізняється відповідно до суспільних очікувань і стереотипів. Деякі дослідження

показують, що фактичні відмінності у мовленні чоловіків і жінок є незначними і часто перебільшуються, особливо у різних соціальних контекстах. Попри це, суспільство зазвичай переконане, що чоловіки і жінки говорять по-різному, що підтримується і зміцнюється завдяки медіа та процесам соціалізації. У дослідженнях мовних відмінностей, коли стать мовця відома, сприйняття його мови неодмінно включає гендерний аспект, навіть якщо це не є вирішальним фактором. Це також стосується текстів: коли читач знає статтю автора, це впливає на те, як він сприймає текст. Дослідження вказують, що чоловічу мову частіше оцінюють як «сильну», «активну» та «агресивну», тоді як жіночу — як «приємну», «милу» і «естетичну». Цей феномен називається «ефектом гендерно-зв'язаного мовлення» і є прикладом того, як стереотипи формують очікування щодо того, як мають говорити чоловіки та жінки [4]. Також тут можна згадати про асиметрію в комунікації, тобто не лише різні мовні стратегії з боку чоловіків та жінок, а й різне сприйняття їхніх висловлювань суспільством [1]. Жінкам приписується більш ввічлива, коректна та емпатична мовна поведінка, тоді як чоловіки частіше використовують більш прямі й активні форми спілкування. Наприклад, жінки частіше уникають конфронтації, застосовують престижні форми мови та книжкову мову. Чоловіки ж схильні домінувати в розмовах, частіше перебивають співрозмовників і задають тон комунікації [2]. Окрім цього, представниці жіночої статі більш схильні до співпрацюючої манери спілкування, яка може проявлятися у вигляді питань, що підтверджують інтерес до співрозмовника, або м'яких виразів для збереження гармонії у розмові. Чоловіки частіше використовують домінантні форми комунікації, орієнтовані на демонстрацію влади або компетентності [1]. З морфологічної точки зору, чоловіче мовлення містить менше дієслів, але більше прикметників та абстрактних іменників. Жінки частіше використовують власні імена. Синтаксичні особливості досі викликають дискусії: одні дослідники відзначають переважання риторичних питань і незакінчених висловлювань у жіночому мовленні, інші вказують на більшу синтаксичну експресивність чоловічого мовлення [2].

Варто згадати й про поняття сексистської мови. Мова є не лише засобом комунікації, а й віддзеркаленням культурних норм та упереджень. Історично чоловіки домінували в англійських культурах, і саме їхні уявлення та соціальні ролі відбивалися в мові. Це призвело до того, що жінок зображали у підлеглих позиціях, що знаходить віддзеркалення у мові, яку використовували для опису жінок.

Звертаючись до робіт різних дослідників можемо побачити, що слова, які використовуються для опису жінок, часто проходять через процес пейорації – поступової деградації значення. Це відбувається через те, що терміни, спочатку нейтральні або позитивні, з часом набувають негативних або принизливих відтінків. Такий процес часто стосується саме лексики, що описує жінок, і демонструє, як мова може бути інструментом підтримки гендерної нерівності. Наприклад, терміни, такі як «babe», «bimbo», «dame», «hussy», «moll», спочатку могли мати нейтральні або навіть позитивні значення, але з часом стали нести негативне забарвлення, часто пов'язане з сексуальними або принизливими конотаціями. Це підкреслює той факт, що жінки традиційно асоціювалися з сексуальністю або залежністю від чоловіків у мові. Мовні стереотипи таким чином підсилюють соціальну нерівність, відображаючи жінок як менш значущих або як об'єкти чоловічого інтересу [5].

Висновки. Гендерні стереотипи глибоко вкорінені в мові та відіграють значну роль у формуванні соціальних очікувань і уявлень про поведінку чоловіків і жінок. Хоча стереотипи можуть полегшувати соціальну адаптацію, вони також спричиняють психологічний тиск, змушуючи індивідів відповідати певним очікуванням. Сучасна лінгвістика активно досліджує ці явища, звертаючи увагу на те, як мова не тільки відображає стереотипи, але й підсилює гендерну нерівність у суспільстві. Важливим залишається переосмислення таких мовних конструкцій для досягнення більшої рівності в міжособистісному спілкуванні.

Перспектива подальших досліджень очевидна і потрібна, адже ця тема є досить перспективним і цікавим напрямком сучасної лінгвістики. Тож вбачаємо її у подальшому аналізі з точки зору різних аспектів, у порівняльному аналізі та приділенню уваги ролі, функціонуванню й впливу гендерних стереотипів з точки зору мови.

Список використаної літератури:

1. Собоцьк Н.В. *Гендер і мова в сучасному лінгвістичному світі*. 2014. С. 28-36. URL: https://library.wunu.edu.ua/images/stories/praci_vukladachiv/%D0%A4%D0%B0%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D0%B5%D1%82%20%D0%9C%D0%91%D0%9C/%D0%9A%D0%B0%D1%84%20%D1%96%D0%B0%D0%BE%D0%B7%20%D0%B0%D0%95%D0%B2%20%D0%B4%D0%BB%D1%8F%20%D0%97%D0%95%D0%94%D0%A1%D0%BE%D0%B1%D0%B5%D1%86%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%D0%9D%D0%B0%D1%82%D0%B0%D0%BB%

D1%96%D1%8F/111%20%D0%93%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B5%D1%80%20%D1%96%20%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D0%B2%20%D1%81%D1%83%D1%87%D0%B0%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%83%20%D0%BB%D1%96%D0%BD%D0%B3%D0%B2%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%83%20%D1%81%D0%B2П.

2. Мельник Ю. Об'єктивація гендерних стереотипів у сучасній лінгвістичній науці. 2009. С. 110-113. URL: http://eprints.zu.edu.ua/3095/1/23_45.pdf

3. Журенко Я.В. Поняття «гендерні стереотипи» як метамовна одиниця в теорії сучасної гендерної лінгвістики. 2023. С. 92-96. URL: <https://termvisnyk.iul-nasu.org.ua/wp-content/uploads/sites/11/2023/06/11.pdf>

4. Kielkiewicz-Janowiak A., Pawelczyk J. *Gender stereotypes in language use: Polish and English*. 355-357. URL: https://www.researchgate.net/profile/Katarzyna-Dziubalska-Kolaczyk/publication/312434606_IFAtuation_A_life_in_IFA_A_festschrift_for_Professor_Jacek_Fisiak_on_the_occasion_of_his_70th_birthday/links/5a089f5ba6fdcc65eab542a2/IFAtuation-A-life-in-IFA-A-festschrift-for-Professor-Jacek-Fisiak-on-the-occasion-of-his-70th-birthday.pdf#page=363

5. Włodarczyk-Stachurska A. Identifying Sexism in Language as a Linguistic Stereotype. 216-232. URL: https://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/Ferencik3/subor/Wlodarczyk_Stachurska.pdf

УДК: 808.5

Петрук Вероніка Вікторівна,
Національний університет «Острозька академія»

СПЕЦИФІКА ВИКОРИСТАННЯ ВІЙСЬКОВИХ ТЕРМІНІВ У ПРОМОВАХ ДЖО БАЙДЕНА В КОНТЕКСТІ ВІЙНИ В УКРАЇНІ

У статті розглядається специфіка використання військових термінів у промовах Джо Байдена щодо війни в Україні, терміни класифікуються згідно категорій, що відображають різні аспекти конфлікту та міжнародної підтримки України, а також описується їхній вплив та сприйняття.

Ключові слова: військова термінологія, війна, агресія, Україна, Росія, Джо Байден, захист, безпека.

The article focuses on the specifics of the use of military terms in Joe Biden's speeches regarding the war in Ukraine, the terms are classified according to categories reflecting various aspects of the conflict and international support for Ukraine, and their impact and perception are also described.

Keywords: military terminology, war, aggression, Ukraine, Russia, Joe Biden, defense, security.

Актуальність дослідження. Використання військових термінів у промовах Джо Байдена в контексті війни в Україні є важливим аспектом риторики, який підсилює політичні меседжі та формує громадську думку. Така термінологія впливає на сприйняття конфлікту не лише на національному рівні, але й у міжнародному контексті, де акценти на захисті демократії та протистоянні агресії є ключовими. Проблема полягає у визначенні специфіки застосування цих термінів, зокрема, як вони сприяють мобілізації підтримки, викликають емоційний відгук аудиторії, а також демонструють дипломатичну позицію США щодо війни.

Останні дослідження показують, що використання військової термінології в політичних промовах впливає на сприйняття

війни. У дослідженнях Білла Гілтона «Military Metaphors in Political Rhetoric» та Еліс Джонс «The Power of Words: The Role of Military Terminology in Political Discourse» стверджується, що Байден активно використовує такі терміни, як «agression» і «defense», щоб підкреслити захисну роль України [1, 2]. Це створює бінарні протиставлення, що полегшують сприйняття конфлікту, підсилюючи емоційний вплив на слухачів. Такі фрази, як «defense of the nation» та «war of survival», мобілізують громадськість та формують міжнародну підтримку. Військова риторика також використовується для зміцнення міжнародних союзів і дипломатичних зусиль США. Серед праць, присвячених військовій термінології, слід зазначити монографію А.О. Худолія, який розглянув військові метафори та терміни у мові американських ЗМІ [3].

Метою цієї статті є дослідження специфіки використання військових термінів у промовах Джо Байдена в контексті війни в Україні. Стаття аналізує, як військова лексика впливає на формування суспільної думки, підтримку міжнародної спільноти та мобілізацію аудиторії.

Основне завдання даної статті полягає у визначенні базових військових термінів, що використовуються Джо Байденем у промовах про війну в Україні, та їхньої класифікації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Використання військових термінів у промовах Джо Байдена щодо війни в Україні є важливим елементом його комунікації, який відображає підтримку Сполучених Штатів та союзників у протистоянні російській агресії. Байден часто звертається до таких термінів і понять, щоб підкреслити як значення української боротьби за незалежність, так і необхідність посилення обороноздатності.

Військові терміни, які використовує Джо Байден у своїх промовах стосовно війни в Україні, можна розподілити на кілька категорій. Кожна з цих категорій відображає різні аспекти конфлікту та міжнародної підтримки України.

1. **Захист і безпека України.** Ця категорія включає терміни, пов'язані з обороною української території та населення, а саме оборонна зброя, безпольотна зона, протиракетна оборона та безпека цивільного населення.

Байден часто згадує про надання Україні оборонних засобів (наприклад, систем HIMARS і Javelin) для підкреслення морального обґрунтування допомоги – підтримка держави, що захищається від агресора [3]. Це посилює меседж про те, що військова підтримка є не

агресивною, а необхідною для самозахисту та зміцнення глобальної безпеки.

«No-fly zone» – термін, що інколи використовується в контексті обговорень захисту неба над Україною[4]. Хоча офіційно зона без польотів не була оголошена, цей термін використовується для нагадування про складність і ризики введення подібних заходів. Це також підкреслює увагу до повітряної безпеки України і залучення світової спільноти до дебатів щодо ефективних засобів її забезпечення.

Байден згадує про системи на кшталт Patriot та NASAMS, підкреслюючи захист від ракетних атак [4]. Цей термін акцентує увагу на необхідності високотехнологічної допомоги для захисту критично важливої інфраструктури та життя мирних жителів, зміцнюючи віру в західні системи оборони як частину більш широкої колективної безпеки.

Обговорення безпеки мирних жителів та заходів для їхнього захисту, включаючи гуманітарну допомогу та евакуацію, підкреслює гуманітарний аспект війни. Це дозволяє Байдену апелювати до емоційної підтримки та морального зобов'язання перед Україною, розширюючи дискурс не тільки на військовий, а й на соціальний рівень [5].

2. Протидія агресії Росії. У промовах Джо Байдена терміни *illegal invasion*, *aggression*, *war crimes*, *sanctions* та *deterrence* виконують ключову роль у формуванні політичного і морального наративу щодо війни в Україні [6,7]. Ось як ці терміни впливають:

Використання терміну *illegal invasion* підкреслює порушення Росією міжнародного права, наголошуючи на протизаконності її дій. Це створює сильний аргумент на користь підтримки України як жертви агресії та зміцнює позицію США на міжнародній арені як захисника правопорядку.

Термін *aggression* акцентує увагу на активних і насильницьких діях Росії, щоб показати її як винуватця конфлікту. Це підкреслює необхідність рішучої реакції від світової спільноти та виправдовує заходи США та їхніх союзників щодо допомоги Україні.

Згадка про термін *war crimes*, особливо атаки на цивільну інфраструктуру, викликає сильні емоції та гуманітарне обурення. Це допомагає мобілізувати міжнародну підтримку для України, демонструючи моральну необхідність зупинити насильство й покарати винних.

Байден часто згадує термін *sanctions* як ефективний інструмент тиску на Росію. Цей термін підкреслює економічний і фінансовий аспекти війни, показуючи, що Захід не тільки надає військову допомогу, але й намагається ослабити агресора через економічний вплив.

Поняття *deterrence* підсилює ідею запобігання подальшим агресивним діям Росії, в тому числі шляхом зміцнення НАТО. Байден використовує цей термін, щоб наголосити на глобальній відповідальності та ролі США в забезпеченні стабільності в Європі та світі.

3. Військова співпраця. У промовах Джо Байдена терміни *military aid*, *arms supply*, *military training*, *military instructors* та *lend-lease* відіграють ключову роль у створенні образу всебічної підтримки України та зміцненні міжнародного співробітництва для протидії російській агресії [8].

Термін *military aid* підкреслює всебічну підтримку, яку США надають Україні, включаючи зброю, обладнання та навчання. Байден використовує його для показу солідарності зі світовою спільнотою і наголошує на тому, що підтримка України є глобальним зобов'язанням щодо захисту свободи та суверенітету.

Згадка конкретних програм *arms supply* підсилює відчуття практичної підтримки. Байден часто говорить про ці угоди, щоб продемонструвати, що США не просто заявляють про допомогу, а надають конкретні ресурси, необхідні для оборони України.

Використовуючи термін *military training*, Байден наголошує на навчанні українських військових для зміцнення їхніх навичок та боєздатності, що підсилює меседж про довгострокову підтримку та стійкість у конфлікті. Це також показує, що допомога не обмежується лише поставками зброї, а включає професійну підготовку.

Згадка *military instructors* робить акцент на експертній допомозі, яку надають США та їхні союзники. Це підкреслює, що Захід вкладається не тільки матеріально, а й через людські ресурси для забезпечення високої ефективності української армії.

Програма *lend-lease*, яка надає допомогу Україні за спрощеними умовами, підкреслює особливі відносини між США та Україною. Байден використовує цей термін, щоб показати історичну паралель із Другою світовою війною, коли США підтримували країни в боротьбі проти тиранії, і щоб акцентувати на важливості продовження цієї підтримки.

4. Військово-політичні терміни. У промовах Джо Байдена такі терміни, як *collective defense*, *global security*, *allies*, *military-political*

alliance та strategic support, виконують важливу роль у формуванні міжнародного наративу підтримки України [9,10].

Байден часто звертається до принципу *collective defense*, зокрема статті 5 НАТО, щоб наголосити, що агресія проти України є загрозою всім демократичним країнам. Це створює меседж солідарності між союзниками та демонструє готовність до взаємної оборони в рамках альянсу.

Використання терміну *global security* підкреслює, що війна в Україні виходить за межі регіональної кризи та має глобальне значення для миру й стабільності. Байден демонструє, що захист України сприяє захисту світового порядку, що зміцнює підтримку на міжнародному рівні.

Байден постійно наголошує на важливості партнерства з країнами НАТО та іншими державами, що підтримують Україну, використовуючи термін *allies*. Це підсилює образ єдності демократичних країн проти агресії та демонструє колективну відповідальність за безпеку.

Байден використовує термін *military-political alliance* для того, щоб підкреслити координацію дій між країнами НАТО та іншими партнерами. Це створює відчуття організованої, цілеспрямованої підтримки України на політичному та військовому рівні.

Байден наголошує на *strategic support*, яка охоплює не лише військову допомогу, але й політичну, економічну та дипломатичну підтримку [10]. Це створює враження надійності й послідовності в підтримці України, що розширює межі співпраці на різних рівнях.

Висновки. Отже, кожна з цих категорій підкреслює різні аспекти підтримки України та стримування Росії, створюючи чітку структуру у військовій та дипломатичній риторичі Джо Байдена. Терміни категорії захист і безпека України створюють картину міжнародної підтримки, солідарності та технічної допомоги, яка спрямована на захист України від зовнішньої агресії. Терміни другої категорії, протидія агресії Росії, формують наратив, який виправдовує дії США та їхніх союзників, підкреслює необхідність протистояти агресії та стимулює міжнародну солідарність. Терміни військової співпраці формують наратив активної, системної і тривалої підтримки України з боку США, що має вирішальний вплив на бойові можливості України та її стійкість у боротьбі з агресором. Військово-політичні терміни зміцнюють ідею глобальної солідарності та тривалої підтримки України з боку міжнародної спільноти, підкреслюючи важливість координації дій для досягнення миру й стабільності.

Список використаної літератури:

1. Hilton, B. *Military Metaphors in Political Rhetoric*. New York: Palgrave Macmillan, 2018

2. Jones, A. *The Power of Words: The Role of Military Terminology in Political Discourse*. Oxford: Oxford University Press, 2020

3. Худолій А.О. Функціональні зміни у мові американської публіцистики кінця XX – початку XXI століття. Монографія. Острог: Вид-во Острозька академія, 2006. 368 с. URL: <https://litpro2.oa.edu.ua/Books/Preview/8449>

4. Remarks by President Biden Ahead of the One-Year Anniversary of Russia's Brutal and Unprovoked Invasion of Ukraine [Електронний ресурс]. *The White House*. 2023. Режим доступу до ресурсу: <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2023/02/21/remarks-by-president-biden-ahead-of-the-one-year-anniversary-of-russias-brutal-and-unprovoked-invasion-of-ukraine/>

5. Riesen, M. J. *The Use of Repetition in Political Speeches*. *Political Communication Studies*, 2020.

6. Remarks by President Biden on Continued Support for Ukraine [Електронний ресурс]. *U.S. Embassy in Ukraine*. 2023. Режим доступу до ресурсу: <https://ua.usembassy.gov/remarks-by-president-biden-on-continued-support-for-ukraine/>.

7. Biden Says War In Ukraine Is A Test For Democracies And That Putin / 'Cannot Remain In Power/' [Електронний ресурс]. *RadioFreeEurope/RadioLiberty*. 2022. Режим доступу до ресурсу: <https://www.rferl.org/a/biden-ukrainian-refugees-putin-butcher/31771985.html>.

8. Remarks by President Biden Providing an Update on Russia and Ukraine [Електронний ресурс]. *The White House*. 2022. Режим доступу до ресурсу: <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2022/02/15/remarks-by-president-biden-providing-an-update-on-russia-and-ukraine/>.

9. A Critical Moment in Ukraine's Fight for Freedom [Електронний ресурс]. *U.S. Embassy in Ukraine*. 2023. Режим доступу до ресурсу: <https://ua.usembassy.gov/a-critical-moment-in-ukraines-fight-for-freedom/>.

10. Watch: Biden promises to support Ukraine for 'as long as it takes' during Kyiv visit [Електронний ресурс]. *NBC News*. Режим доступу до ресурсу: <https://www.youtube.com/watch?v=2fT3L14r0uM>.

УДК: 81`42:791.43

Sofia Pylypchuk,*The National University of Ostroh Academy*

THE LEXICAL-STYLISTIC ANALYSIS OF THE FILM «INTERSTELLAR»

The article conducts a lexico-stylistic analysis of the film «Interstellar,» examining the use of lexical and stylistic devices in the film text, specifically analyzing the techniques and devices in the speech of the main characters. By examining the stylistic techniques used, the study reveals how these techniques create dramatic tension, characterize personalities, and enhance the thematic and atmospheric qualities of the film. This research offers a new perspective on «Interstellar,» highlighting the complex interplay between language and storytelling in the context of science fiction.

Keywords: *film linguistics, discourse, lexico-stylistic analysis, film «Interstellar,» lexical devices, stylistic devices, film text.*

У статті проведено лексико-стилістичний аналіз фільму «Інтерстеллар», досліджено використання лексико-стилістичних засобів у тексті фільму, зокрема проаналізовано прийоми та засоби у мовленні головних героїв. Вивчаючи використані стилістичні прийоми, дослідження показує, як ці прийоми створюють драматичну напругу, характеризують персонажів і посилюють тематичні та атмосферні якості фільму. Це дослідження пропонує новий погляд на кінофільм «Інтерстеллар», висвітлюючи складну взаємодію між мовою та оповіддю в контексті наукової фантастики.

Ключові слова: *кінолінгвістика, дискурс, лексико-стилістичний аналіз, фільм «Інтерстеллар», лексичні засоби, стилістичні засоби, кінотекст.*

Statement of the problem in a general form. Films play an important role in people's lives, offering both entertainment and education, depending on the genre. A good film can fascinate, surprise, evoke new

emotions, and prompt reflection on life's important aspects. However, the specific role of language in shaping these experiences remains underexplored, particularly in the context of science fiction. By examining the lexico-stylistic techniques used in «Interstellar», this study reveals how these techniques create dramatic tension, characterize personalities, and enhance the film's thematic and atmospheric qualities. This research highlights the intricate relationship between language and storytelling in «Interstellar», providing insights into the linguistic dimensions of science fiction films. Ultimately, it contributes to the growing field of film linguistics and stylistics, offering a comprehensive understanding of how language functions within the cinematic narrative of «Interstellar.»

Analysis of recent research and publications. In contemporary linguistic research, scholars increasingly focus on the analysis of the lexico-stylistic features of films. Among Ukrainian researchers who have studied the stylistics of cinema and the language of film productions are M. Yefremov, and T. Kropinova [2; 3]. The topic of lexico-stylistic analysis of films and film texts has also been explored by foreign scholars, including N. Aroshidze, J. Bateman, M. Freddie, and M. Lenos [5]. Various researchers investigate aspects such as lexical choice, the nature of dialogues, and metaphorical elements of language. Additionally, besides analyzing film text, scholars examine directing methods, the use of special effects, and other visual aspects of the film that enhance certain images or events. The interest in analyzing lexico-stylistic techniques in the film «Interstellar» is explained not only by the film's cultural significance but also by its multifaceted nature as an artistic work. Director Christopher Nolan stands out for his unique stylistic approach and his ability to create films with deep plots and symbolic subtexts. Despite the diversity of research in the field of film text analysis, a comprehensive study of the lexico-stylistic techniques in the film «Interstellar» has not yet been conducted, making this topic relevant for further scientific investigation.

The aim of the article is to analyse lexical and stylistic means in the film «Interstellar» by Christopher Nolan.

The **objective** of the article is to find and analyse the lexical and stylistic means in the speech of the main characters in the film «Interstellar» by Christopher Nolan.

Presenting the main material. Cinema is one of the most powerful means of mass communication. This exceptional cultural phenomenon is characterised by rapid development, global distribution and significant impact on audiences around the world. By combining the achievements of literature, painting, music, theatre and photography, filmmakers have

created a new language where different means of expression are closely intertwined.

The term 'discourse' has a broad interpretation and is used to refer to various forms of communication in terms of structuring, presentation and interpretation. A. Zaretska notes that film discourse is a coherent text consisting of the verbal component of a film combined with non-verbal elements, such as the audiovisual sequence of the film and other extralinguistic factors that are important for the completeness of its content [1]. In this article, film discourse refers to the text in the film, the verbal component and non-verbal components in the film «Interstellar» by Christopher Nolan.

Lexical and stylistic means play crucial roles in shaping a film text as part of the broader film discourse. They function to enhance the expressiveness and emotional depth of dialogue, enabling characters' thoughts and feelings to resonate with the audience [6]. These techniques also contribute to the construction of atmosphere and tone, reflecting the film's genre and underlying themes. Furthermore, they aid in characterization, providing insight into personalities and relationships through distinct linguistic choices. By manipulating language creatively, lexical and stylistic devices help to establish dramatic tension and narrative pacing, enriching the overall storytelling experience.

In the film «Interstellar» by Christopher Nolan, lexical and stylistic devices are used effectively to deepen the film's thematic and emotional layers, as well as to enhance its dramatic tension. As lexical and stylistic devices we can highlight the following:

1) Repetition and alliteration. Repetition and alliteration are often used in dialogue to emphasise certain points or themes. For example, the phrase *'Don't go gentle into that good night'* is repeated several times throughout the film, which adds rhythmicity and emphasises the theme of struggle and survival in difficult conditions. The repetition of the word «love» in Dr. Brand's speech about love being the one thing that transcends time and space emphasizes its importance as a central theme. This stylistic choice builds emotional resonance and underscores the idea that love has a unique power, even in a scientifically driven narrative. For example: *Love is the one thing we're capable of perceiving that transcends dimensions of time and space* [7].

2) Ellipsis. The use of ellipsis in Cooper's final farewell message to Murph creates a dramatic pause that reflects his emotional struggle. The incomplete sentence mirrors his inability to fully express his feelings in the gravity of the moment. For example: *I love you forever...* [7].

3) Irony. Irony is used to emphasise the contrasts between earthly problems and the cosmic scale of events. For example, the heroes save humanity from destruction, but lose personal connections and time with their families. Besides, there is Ansen's Statement: «*There is nothing quite as satisfying as being proved utterly wrong*» [7]. It maintains irony because people generally don't enjoy being proven wrong – it's usually seen as embarrassing or frustrating; however, Ansen's statement changes this expectation, suggesting that sometimes being wrong is a positive thing.

Besides these lexical and stylistic devices, there are some symbols and metaphors in the film which help to convey complex themes and ideas that may not be easily expressed through dialogue alone. Moreover, symbols can evoke emotional responses from the audience by linking abstract ideas to tangible images. For instance, *black holes* and *wormholes* serve not only as key elements of the plot but also as metaphors for the unknown possibilities and limits of human cognition.

The *cornfield* is a symbol of the environmental crisis. At the beginning of the film, cornfields are presented as the last surviving crop on a dying Earth, which serves as a metaphor for environmental disaster and limited resources.

The *bookshelf* in Murph's room is a connection between time and space. The bookshelf in the protagonist's daughter's room becomes a key element of the plot, symbolising the connection between different time dimensions and the possibility of communication across the space-time continuum.

The *clock* is a symbol of the flow of time and its relativity. Clocks are often used in the film to emphasise the relativity of time, especially in the context of Einstein's theory of relativity and its impact on the characters travelling in space.

Love is a transcendent dimension. Love in «*Interstellar*» is presented not just as an emotion, but as a force that can transcend the boundaries of time and space, emphasising its universal and transcendent nature [7].

In the context of the film «*Interstellar*», different types of lexical units (such as synonyms, antonyms, idioms, dialects, etc.) help convey the film's themes, emotions, and the character's personalities.

1) Idioms / Phrases are expressions that convey meanings not directly tied to the literal meanings of the words they consist of, such as:

«*Do not go gentle into that good night*». This is the phrase from Dylan Thomas's poem that is used metaphorically in the film to mean «don't give up without a fight,» encouraging resistance against death and destruction.

«*Take a leap of faith*» this idiom means to trust without full evidence.

«*We're not meant to save the world. We're meant to leave it.*» This phrase suggests a sense of resignation and acceptance of humanity's fate, conveying the theme of exploration versus survival.

«*Murphy's Law*». The phrase implies that anything that can go wrong will go wrong. It's mentioned in the context of the challenges faced by the characters, highlighting the unpredictability of their mission.

«*The world is not enough.*» This phrase conveys a sense of longing and dissatisfaction, reflecting the human drive to seek more beyond our immediate existence [7].

2) Historicism '*ranger*'. While still in use, the term '*ranger*' has an older military and adventurous connotation, harking back to exploration and the Wild West but it's being repurposed as the name of a spacecraft.

3) Dialects. The characters Cooper and Murph have subtle traces of a Southern U.S. dialect, especially in Cooper's speech, adding a rural, down-to-earth feel to their characters.

4) Neologisms are words or expressions that have been created to describe new concepts, technologies, or phenomena. For instance, *wormhole* in the film's context has become more widely used to describe theoretical passages through space-time; and *tesseract* – a concept from higher-dimensional geometry, which in the film refers to the representation of five-dimensional space, is used in an innovative way in the plot.

5) Antonyms. The most common in the film is *life-death* and *hope-despair*. The characters constantly battle with life and death, as Cooper's journey is about the survival of humanity (life) versus the extinction of Earth (death). Besides, throughout the film, characters alternate between hope (finding a new home for humanity) and despair (Earth's inevitable destruction).

All these lexical and stylistic means are used to help the audience understand the plot, evoke feelings, and encourage them to think about the deeper themes and moral questions in the film. By using different language techniques, the filmmakers create a rich experience that connects with viewers emotionally and intellectually, allowing them to engage with the story on different levels.

Conclusions. Cinema, as one of the most powerful forms of mass communication, leverages a unique and complex language that intertwines verbal and non-verbal elements to create profound emotional and thematic experiences. Film discourse, as seen in «*Interstellar*» by Christopher Nolan, consists of a carefully crafted blend of lexical and stylistic means, such as repetition, ellipsis, irony, and symbolism, which deepen the

narrative and resonate with viewers on multiple levels. These devices not only enhance characterization, emotional depth, and dramatic tension but also contribute to the broader exploration of existential themes such as love, time, and survival. «Interstellar» exemplifies how film discourse merges language with visual storytelling to address universal human concerns, making the film both an intellectual and emotional journey. This analysis highlights the significant role of lexical and stylistic techniques in shaping film discourse, offering a deeper understanding of how cinema functions as a multifaceted form of communication.

The perspective of further research on the given topic involves exploring the linguistic aspects of other science fiction films. Future studies could analyze how filmmakers use language to build worlds, develop characters, and convey themes. Comparing the language in «Interstellar» with that of other science fiction films could offer valuable insights into how discourse shapes storytelling in the genre.

References:

1. Крисанова Т. Основні підходи до розуміння поняття «кінодискурс» *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Філологічні науки.* № 4. С. 98-102. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvvnufm_2014_4_23 (Дата звернення 25.09.2024)
2. Кропінова Т. В. Переклад кінотексту: специфіка кінотексту як перекладацького об'єкта. *Теорія і практика перекладу.* 2009. Луцьк, № 6. С. 407–412.
3. Слишкін Г. Г., Єфремов М. А. Кінотекст. Досвід лінгвокультурологічного аналізу. Полтава: «Довкілля-К», 2004. 153 с.
4. Худолий А. О. Функціональні зміни у мові американської публіцистики кінця XX – початку XXI століття. Острог: Вид-во НаУОА, 2006. 382 с.
5. Aroshidze N. Translation of cinema text. Word of play. *International conference proceedings.* Komotini , 2015. P. 1–7
6. Freddi, Maria. «A phraseological approach to film dialogue: Film stylistics revisited.» *Yearbook of phraseology* 2.1 (2011): 137-162.
7. J. Nolan and C. Nolan. «»Interstellar – The Complete Screenplay with Selected Storyboards.» Faber & Faber Ltd. UK, 2014. URL: <https://static1.squarespace.com/static/5a1c2452268b96d901cd3471/t/5b95b7b0032be4f0cd3a8db2/1536538544682/Interstellar.pdf> (Дата звернення 25.09.2024)
8. Ryan, Michael, and Melissa Lenos. *An introduction to film analysis: Technique and meaning in narrative film.* Bloomsbury Publishing USA, 2020.

УДК: 811.111'374

Рудюк Соломія Вікторівна,
Національний університет «Острозька академія»

ВЖИВАННЯ ЕВФЕМІЗМІВ НА ПОЗНАЧЕННЯ ПОДІЙ ПОВ'ЯЗАНИХ З ВІЙНОЮ У ПУБЛІЧНИХ ПРОМОВАХ ДЖОЗЕФА БАЙДЕНА

У статті розглядається вживання лексичних одиниць – евфемізмів у політичних промовах американського президента Джозефа Байдена в контексті повномасштабного вторгнення росії в Україну. Подано приклади вживання евфемізмів, та досліджено їх вплив на емоційне сприйняття слухачами.

Ключові слова: *евфемізм, війна, Україна, Джо Байден, вплив.*

The article examines the use of euphemisms in political speeches by US President Joseph Biden in the context of Russia's full-scale invasion of Ukraine. It contains examples of the use of euphemisms and studies their influence on the emotional perception of the audience.

Keywords: *euphemism, war, Ukraine, Joe Biden, influence.*

Актуальність дослідження. У зв'язку з останніми подіями не тільки в Україні, а й у світі (Іран, Ізраїль), головною темою промов багатьох політиків, зокрема Джо Байдена, стала війна. Відповідно, політики повинні надавати певні коментарі стосовно таких подій. Оскільки політична промова націлена на велику аудиторію і тим чи іншим чином впливає на свідомість людей, використання певних мовленнєвих конструкцій вважається неприйнятним на такому рівні. Зважаючи на основну тему промов, а саме – військові конфлікти, задля того, щоб якомога точніше передати інформацію про події, але разом з тим взяти до уваги цензуру та чутливий контент, політики використовують евфемізми. Саме тому варто звернути увагу на специфіку їх використання і визначити, яким чином вони впливають на

емоційне сприйняття війни і показують ставлення західного світу до збройних конфліктів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Використання евфемізмів у політичному дискурсі є темою досліджень багатьох авторів. До прикладу: “Евфемізми в політичному дискурсі(на матеріалі промови Джозефа Байдена)” А. І. Погоріла [1], “ Особливості утворення евфемізмів в американському політичному кінодискурсі” В. В. Козлова, І. С. Усатих[2], “ Вживання евфемізмів у сучасному політичному дискурсі” М. М. Полюжин, І. О. Юричко[3]. Автори розкривають поняття евфемізмів з точки зору їх використання у політичному дискурсі, що дають змогу читачам розглянути це поняття на іншому рівні. В такому випадку, евфемізми розглядаються не просто як певні лексичні одиниці, а як “прийоми стратегічної комунікаційної тактики”[3].

Мета цієї статті полягає у тому, щоб дослідити вживання евфемізмів в політичних промовах американського політика Джо Байдена в контексті воєнних подій в Україні, визначити причину їх вживання, вплив на свідомість та емоційне сприйняття слухачів та дослідити специфіку їх перекладу на українську мову.

Основні завдання:

1. Навести приклади використання евфемізмів у політичних промовах Джо Байдена.
2. Виокремити поняття на позначення яких були вжиті евфемізми.
3. Визначити який вплив на суспільство несе вживання евфемізмів у політичних промовах.

Виклад основного матеріалу. Евфемізми – слово або словосполучення, що відтворює зміст у пом’якшеній формі. Евфемізми виступають заміниками грубих, непристойних зворотів [4]. Евфемізми можна класифікувати на різні групи з огляду на сферу їх використання, тому ті, які вживаються у політичних промовах відносяться до політичних евфемізмів. Зазвичай вони стосуються військової тематики і використовуються задля того, щоб передати інформацію про актуальний перебіг подій, зробивши її менш напруженою для сприйняття. Оскільки існує таке явище як політична коректність, то мета використання даних лексичних одиниць є більш, ніж очевидна. За твердженням Ю. Швечкової, «політичні евфемізми є одним із найкращих інструментів реалізації комунікативних стратегій і тактик. Адже саме завдяки ним можливо максимально уникнути будь-якої дискримінації, забезпечити ефективну мовленнєву співпрацю

учасників комунікативного акту, врегулювати суперечки, вплинути на думку суспільства» [9, с.129].

Щоб дослідити групи евфемізмів, було взято 3 політичні промови Джозефа Байдена, які стосуються теми повномасштабного вторгнення росії в Україну [5,6,7].

На позначення ЛО “війна” були вжиті такі евфемізми : *a brutal assault, conflict, aggressive action, a battle, invasion*. Розглянемо такий приклад: “The Russian military has begun a brutal assault on the people of Ukraine without provocation, without justification, without necessity” [5]. “Російська армія розпочала жорстокий наступ на народ України без провокацій, без виправдання, не маючи на те жодних підстав”. Джо Байден вживає ці евфемізми, замість прямого “war”, щоб пом’якшити певні аспекти ситуації та не створювати паніки або надмірної тривоги серед громадськості. Вищезгадані евфемізми звучать менш загрозливо і не викликають такої гострої реакції. Тлумачний словник української мови вказує на те що, війна – це “організована збройна боротьба між державами, суспільними класами тощо”. В той час як, нападати – це “накидатися на кого-, щонебудь, щоб захопити, пограбувати, знищити [8]. Таким чином, я вважаю, що вжитий евфемізм у значення “напад” (assault) є навіть більш доречним, адже вказує на те, що саме росія напала перша і розпочала збройний конфлікт в Україні.

На позначення ЛО “смерть, вмерти, мертві” були вжиті наступні евфемізми: *sacrifice, pass away, fallen heroes, loss of life*. Хочу звернути увагу на такий фрагмент: “I was honored to visit their memorial in Kyiv yesterday to pay tribute to the sacrifice of those who lost their lives, standing alongside President Zelensky” [7]. “Вчора мені випала честь відвідати їхній меморіал у Києві, стоячи поруч з президентом Зеленським, щоб віддати шану тим, хто пожертвували своїм життям”. З контексту ми розуміємо, що мова йде про героїв, які померли, боронячи нашу державу, але Джо Байден прямо не вживає дієслово “die” і тим самим, уникає надмірного емоційного навантаження на аудиторію.

Наступна група евфемізмів стосується слів та словосполучень, які використовує американський президент коли згадує про санкції, які будуть застосовуватися проти росії. Серед прикладів, виокремлюємо такі: “Putin chose this war. And now he and his country will *bear the consequences*”, “Today, I’m authorizing additional *strong sanctions* and *new limitations* on what can be exported to Russia”, “This is going to *impose severe costs* on the Russian economy, both immediately and

over time”, “we *squeeze* Russia’s access to finance and technology for strategic sectors of its economy and *degrade* its industrial capacity for years to come” [5]. Проаналізувавши даний фрагмент можна зробити такі висновки: замість словосполучення «економічна криза» Байден вживає евфемізми “severe costs” для опису економічних наслідків для росії, але більш м’яко, не називаючи їх кризою або повним крахом. «Impose major costs» замість «знищення економіки» – цей евфемізм робить акцент на економічному тиску, але не звучить настільки жорстко, як слова, що можуть викликати відвертіше уявлення про економічну катастрофу. Замість прямого висловлювання про те, що Росія та її лідер зазнають втрат, Байден використовує фразу «*bear the consequences (нести наслідки)*», що створює більш загальне й менш емоційне враження. Це приховує конкретні дії чи покарання, натомість створюючи враження неминучої відповідальності, які буде нести росія. «*Strong sanctions*» та «*limitations*» – тут використано більш м’які формулювання на позначення економічного та політичного тиску. Вони не деталізують характер цих обмежень, але підкреслюють їх серйозність, приховуючи жорсткі економічні удари.

Висновки. Політична промова – це особливий вид усного та писемного мовлення, який передбачає використання відповідних слів-конструкцій. Особливе місце у таких промовах посідають саме евфемізми, які відіграють важливу роль у передачі інформації аудиторії та її сприйнятті. Оскільки поряд з політичними виступами стоїть таке поняття як “політична коректність”, вживання евфемізмів є необхідним, адже вони полегшують емоційне навантаження певних лексичних одиниць, але разом з тим, передають їх зміст. Доповіді американського президента Джозефа Байдена, які стосуються теми воєнного вторгнення росії в Україну сповнені таких евфемізмів і саме тому, важливо вміти їх аналізувати і розуміти вплив на слухача.

Перспектива подальшого дослідження даної теми є більш, ніж очевидна. Тематика війни ще неодноразово буде згадуватись у промовах багатьох політиків, і відповідно, можна дослідити ще більше таких лексичних конструкцій, як евфемізми, щоб мати змогу критично аналізувати зміст таких промов і робити конструктивні висновки.

Список використаної літератури:

1. Погоріла А. І. Евфемізми в політичному дискурсі(на матеріалі промови Джозефа Байдена) [Електронний ресурс]. *Нова філологія*. 2023.

Режим доступу: <http://novafilolohiia.zp.ua/index.php/new-philology/article/view/897/844>

2. Козлова В. В., Усатих І. В. Особливості утворення евфемізмів в американському політичному кінодискурсі [Електронний ресурс]. *Науковий вісник*. 2020. Режим доступу: http://ddpu-filolvisnyk.com.ua/uploads/arkhiv-pomerov/2020/NV_2020_13/14.pdf

3. Полюжин М. М., Юричко І. О. Вживання евфемізмів у сучасному політичному дискурсі [Електронний ресурс]. *Молодий вчений*. 2023. Режим доступу: <https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/5965/5834>

4. Пономарів О. Д. Стилiстика сучасної української мови [Електронний ресурс]. 2000. Режим доступу: https://shron1.chtyvo.org.ua/Ponomariv_Oleksandr/Stylistyka_suchasnoi_ukrainskoi_movy_vyd_2000.pdf

5. February 24, 2022: Remarks on the Russian Invasion of Ukraine | Miller Center. *Miller Center*. Режим доступу: <https://millercenter.org/the-presidency/presidential-speeches/february-24-2022-remarks-russian-invasion-ukraine>

6. March 26, 2022: Remarks in Support of the People of Ukraine | Miller Center. *Miller Center*. Режим доступу: <https://millercenter.org/the-presidency/presidential-speeches/march-26-2022-remarks-support-people-ukraine>

7. Remarks by President Biden Ahead of the One-Year Anniversary of Russia's Brutal and Unprovoked Invasion of Ukraine | The White House. Режим доступу: <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2023/02/21/remarks-by-president-biden-ahead-of-the-one-year-anniversary-of-russias-brutal-and-unprovoked-invasion-of-ukraine/>

8. СЛОВНИК – тлумачний словник української мови, орфографічний словник онлайн. Режим доступу: <https://slovnuk.ua/index.php>

9. Швечкова Ю. Політичні евфемізми як засіб реалізації комунікативних стратегій і тактик у політичному дискурсі (на матеріалі промов Терези Мей) [Електронний ресурс]. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2021. Вип. 35, Т. 6. С. 129-133. Режим доступу: http://www.apfn-journal.in.ua/archive/35_2021/part_6/21.pdf

УДК: 811.111'282

Трачук Тамара Андріївна,
Національний університет «Острозька академія»

ПОРІВНЯННЯ СТАНДАРТНОЇ БРИТАНСЬКОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА ДІАЛЕКТУ КОКНІ НА ПРИКЛАДІ МОВЛЕННЯ АДЕЛЬ ТА ФРЕЙЇ РАЙДІНГС

У статті висвітлено питання використання діалектів та акцентів носіями англійської мови, спосіб їхнього варіювання мовцями відповідно до комунікативних обставин в яких вони опиняються. Вплив сучасності та її викликів, на укорінені діалекти та появу нових, таких як естуарійська англійська, мультикультурна лондонська англійська, що базується на традиційному діалекті Іст-Енду, але має низку відмінних звуків та граматичних конструкцій. Щоб показати особливості діалекту Кокні та його відмінності від прийнятої вимови (RP), було проведено аналіз мовлення двох відомих британських співачок, на основі їхніх інтерв'ю та музичних виступів. Результати дослідження привели до висновку, що мова постійно змінюється та набуває нових рис під впливом різних зовнішніх та внутрішніх факторів, що дає перспективу подальшого дослідження відповідно до її розвитку.

Ключові слова: англійська мова, діалект, акцент, прийнята вимова (RP), естуарійська англійська (EE), мультикультурна лондонська англійська (MLE), вплив сучасності.

The article highlights the use of dialects and accents by native English speakers, the way they vary it according to the communicative situations in which they are involved. The influence of modern epoch and its challenges on established dialects and the emergence of new ones, such as Estuary English, multicultural London English, which is based on the traditional East End dialect but has a number of distinctive sounds and grammatical constructions. To show the peculiarities of the Cockney dialect and

its differences from the received pronunciation (RP), the speech of two famous British singers was analysed, based on their interviews and musical performances. The results of the study have led to the conclusion that the language is constantly changing and acquiring new forms of dialects and accents, due to the influence of various external and internal factors, which gives the prospect of further research in accordance with its development.

Keywords: *English, dialect, accent, received pronunciation (RP), Estuary English (EE), multicultural London English (MLE), influence of modernity.*

Проблемою дослідження є відмінність стандартної британської англійської та діалекту Кокні, яку ми можемо спостерігати на прикладі мовлення Адель та Фрейї Райдінгс.

Аналіз останніх досліджень допоміг виокремити статтю в якій вирішувалися завдання близькі до теми нашого дослідження, зокрема у праці А.В. Бондар, О.В. Тарасова “Діалектичне розмаїття англійської мови” [2, с. 65-67]. У цій роботі розглянуто одинадцять найтипівіших діалектів англійської мови та виявлено, що всі вони відрізняються від орфоепічної норми певними фонетичними, граматичними та лексичними особливостями. Однак, меншу увагу приділено випадкам коли носії використовують декілька варіацій мови, часто змішуючи їх у повсякденних розмовах та як ці варіації мови звучать у їхньому мовленні під час публічних виступів. Таким чином, мета мого дослідження – проаналізувати феномен варіювання діалектів та акцентів.

Мета статті полягає у тому, щоб порівняти класичну вимову британської англійської з одним із популярних діалектів Лондона, кокні, і показати на прикладі двох британських співачок різноманітність звучання діалектів і акцентів у їхньому повсякденному мовленні та творчості.

Постановка завдань. Дослідити особливості діалекту кокні та прийнятої вимови та основні наявних праць, присвячених обраній темі. Проаналізувати мовлення під час інтерв'ю та співу представників обох варіацій, звертаючи увагу та їхню вимову, використання лексики та граматики.

Об'єктом дослідження є мовлення відомих британських співачок Адель та Фрейї Райдінгс.

Предмет дослідження – діалект англійської мови кокні та прийнята вимова (RP).

Виклад основного матеріалу. Англійська літературна вимова (прийнята вимова) — стандартизована форма вимови британської англійської мови, утворена на основі діалектів поширених серед освічених мешканців південно-східної Англії, поширена як стандарт вимови англійської мови по всьому світу. Англійське слово *received* у терміні *Received Pronunciation (RP)* передає своє первісне значення *accepted* (прийнята) або *approved* (затверджена) [1].

У Великій Британії існує багато різних видів діалектів. Сучасні мовознавці виділяють 11 основних діалектів та близько 180 акцентів англійської мови [2, с.65-67]. Отже, до основних англійських діалектів відносять: 1) аристократичний (Posh English); 2) Уельський (Welsh English); 3) Шотландський (Scottish English); 4) Ліверпульський (Liverpool English); 5) Кокні (Cockney English); 6) Ірландський (Irish English); 7) Американський (American English); 8) Південно-американський (Southern US English); 9) Нью-Йоркський (NY English); 10) Австралійський (Australian English); 11) Канадський (Canadian English) [2, с. 65-67].

Часто поняття діалект плутають з акцентом. Суттєвою різницею між цими термінами є те, що діалект у прямому сенсі слова — це інша форма однієї мови, якоюсь мірою є викривленням класичного її варіанту, під впливом історичних, культурних та географічних факторів. Від акценту його відрізняє наявність своєї лексики та граматики. Акцент у даному контексті має виключно фонетичний характер. Іншим значенням якого може бути — відмінність від характерного звучання мови в іноземців під впливом їхньої рідної мови [14, р. 3].

У книзі П. Траджилла “English Accents and Dialects” згадується, що стандартна (британська) англійська — це діалект англійської мови, так само як і інші стандартні діалекти мови (стандартна шотландська англійська, американська англійська і т. д.), а також всі нестандартні діалекти мови. Акцент, з іншого боку, відноситься лише до варіацій вимови [14, р. 3]. Однак багато людей, у тому числі багато лінгвістів, не проводять різкої різниці між значеннями цих двох термінів.

В українській мові наразі усталеного перекладу терміна *Received Pronunciation* не існує, найчастіше він перекладається, як: англійська літературна вимова, прийнята вимова, нормативна вимова і т. д. Також цей термін має неформальні назви: вишукана англійська (*posh English*), королівська англійська, оксфордська англійська та BBC англійська. Англійська літературна вимова (RP) береться за стандарт при викладанні англійської мови у багатьох країнах світу,

зокрема в Україні. Використання цієї вимови є ознакою освіченості, разом з тим у побуті нею користується менше ніж 3-5 % населення Великої Британії [1].

Основою для нашого дослідження слугує інтерв'ю з відомою британською співачкою Фрейєю Райдінгс, яка народилася на півночі Лондона і виросла у Палмерс-Грін. Північний Лондон, особливо район Палмерс-Грін, зазвичай вважають територією вжитку середнього класу, і там діалект має менше вуличних та жаргонних елементів, характерних для кокні. Проаналізувавши інтерв'ю з участю співачки [7] можна сказати, що вона використовує саме прийняту вимову (RP). Наприклад:

... *it was a friend of mine sent in a long time ago and we had no idea if they wanted to use it or not and I think they said yes...; I'm such a huge tennis fan growing up she was like amply tidal so ...; I'm in a taxi and then funny I was like, oh my God, maybe because they don't tell you* [7].

Відповідаючи на запитання журналіста, співачка вимовляє слова відповідно до вимог стандартизованої вимови британської англійської мови. Особливо добре це чути у словах: *a long time ago* /ə lɒŋ taɪm ə 'gəʊ/; *growing up* /'grəʊɪŋ ʌp/; *amply* /'æm.pli/; *God* /gɒd/; ...*but like we might not so I had like no expectations at all...* – тут Фрейя вимовляє *might not*, як *might no*'. Співачка не вимовляє звуку “t”, що хоч і є характерним для багатьох британських діалектів, але все ж допустиме у сучасній прийнятій вимові (RP). Теж саме можна сказати про її вимову у піснях [8; 9].

На відміну від співачки Адель, яка змінює діалект з кокні на RP часом в розмові та завжди у співі, Фрейя використовує цей вид акценту, як у повсякденному житті, так і в своїх піснях. До прикладу вимова деяких слів з пісень у її виконанні: “Castles” [8] та “Lost Without You” [9]: *castles* /'ka:.səls/; *walk* /wɔ:k/; *target* /'ta:.ɡɪt/; *darkness* /'da:k.nəs/; *build* /bɪld/; *thought* /θɔ:t/; *never* /'nev.ər/ [8;9]. У варіанті діалекту кокні деякі голосні та приголосні змінювалися б і звучали інакше. Наприклад: *walk* і *build*, змінювалися б по звучанню на *wawk* і *buiwd*.

Кокні (Cockney) – це діалект англійської мови, яким переважно розмовляють у Лондоні та його околицях, особливо лондонці з робітничого класу та нижчих прошарків середнього класу. Термін «Cockney» також використовується як етнонім для позначення людини з Іст-Енду або, за традицією, народженої в межах чутності Боу Беллс. Estuary English – проміжний акцент між кокні та отриманою вимовою, також широко розповсюджений у Лондоні та його

околицях, а також у ширшій південно-східній Англії. У мультикультурних районах Лондона діалект кокні до певної міри витісняється мультикультурною лондонською англійською – новою формою мовлення зі значним впливом кокні [6].

Особливості діалекту кокні полягають в заміні звуків, використанні окремих фраз та слів, які не притаманні RP. Звук “t” – не використовується. Замість нього говорять *Uh, oh*. Наприклад: *hot – ho’; hotter – ho’er; fit – fi’; don’t – don’; curtain – cur’ain; little – li’le*. Звук “t” зникає під час вимови, але виключенням є випадки коли слова починаються з цієї літери [10].

Звук “th” буде змінюватися залежно від того чи буде він дзвінким, чи глухим у слові. Якщо звук глухий, то “th” змінюється на “f”: *think – fink; thanks – fanks; bath – baf* [10]. Якщо ж звук дзвінкий, то “th” змінюється на “v”: *together – togever; brother – bruva; another – anover; with – wiv*. Також якщо слово починається зі звуку “th”, тоді він не змінюється. (*this, that, these, those*) [10].

Звук “l” не вимовляється. Замість нього використовується “ew”. *Little – littw; all – aw; while – whiw; balcony – bawcony*. Якщо зі звуку “l” починається слово, або він знаходиться між голосними, тоді “l” на “ew” не змінюється [10].

Звук “h” зникає і замість нього вимовляється “ew”. *I was having dinner with her – I was ‘aving dinner wiv’er*. У цьому прикладі “h” замінили на “ew”, а “th” на “v”. Тобто *Having – Aving*. Також варто звернути увагу на закінчення *-ing*, яке змінюється на *-in* [10].

Також є випадки коли “my” замінюється на “me”. Це не є обов’язковим, але може бути як варіант. Наприклад: *Me throat hurts; I’ve lost me keys; Me car is broken* [10].

В діалекті кокні “ə” буде відрізнятися по звучанню від стандартної британської англійської. Якщо в RP варіанті слово *Doctor* звучатиме /*dɒk.tər*/, то на Кокні це звучатиме як *Doctaahn* [12].

Також слід зазначити, що в цьому діалекті є слова та вирази, притаманні саме йому та зазвичай не використовується в стандартизованій формі британської англійської (Double negative) *I ain’t got none* (використання третьої особи у зворотному порядку), *You wasn’t even there; I weren’t even talking to you* [12].

Також часто вживаний сленг: *My missus = My girlfriend; fit = attractive; Your missus is fit; Minger = Ugly; dosh/dough = money; I ain’t got no dosh/ I ain’t no dough; Up the duff = pregnant; cuppa = cup of tea* [12].

Однією з найвідоміших особливостей діалекту кокні є кокні римований сленг. Це коли носії використовують рими для позначення інших речей. Однак, оскільки рими усталені, то мовці часто видаляють ту частину, яка насправді римується. Наприклад, вираз *dog and bone* може означати *phone* (бо він римується). Скорочений термін *dog* може використовуватися в римованому сленгу кокні [11].

Відеоінтерв'ю з Адель, як приклад використання діалекту кокні. Проаналізувавши розбір бесіди Адель з Джеймсом Корденом [4], ютуб блогера каналу Eat Sleep Dream English, можна сказати, що акцент співачки помітно змінюється під час розмови. Якщо на початку вона сіла в автомобіль вітаючись: *Ello*, пропустивши “h”, що характерно для кокні діалекту, то співаючи пісню “Hello” [5], вона замінила його на *Hello*, що притаманно Received Pronunciation. Під час розмови вона використовує кокні діалект, змішуючи його з RP та мультикультурну лондонську англійську. Це видно в таких словах як : *thanks*. З чітко вираженим звуком “th”, що є ознакою Received Pronunciation. Тобто вітаючись на діалекті кокні *Ello* , у словах подяки використовує Received Pronunciation *thanks very much*. Якби це був кокні діалект, вона б сказала *fanks* зі звуком «f» : *Fanks very much* [13]. З вище зазначених прикладів можна зробити висновок, що під час бесіди Адель робить переходи між діалектом кокні та прийнятою англійською вимовою.

Як було сказано на відео, змінювати свій акцент під час співу, дуже поширене явище серед співаків. І за цим справді цікаво спостерігати. Також помітно, що коли Адель говорить щось довго не задумуючись над змістом, звучить кокні. Коли ж вона робить короткі паузи, можна почути *Received Pronunciation*. Тобто вона дуже добре усвідомлює, який акцент вона використовує. Коли Адель говорить *I got a new coat* , то вимовляє це як *I go' a new coat* ковтаючи звук “t”, відповідно до кокні діалекту, при цьому вимовляючи *new* на RP. *I'm all righ' , I'm all righ'*. Тобто «t» в кінці слова не вимовляється. Тож замість того, щоб сказати *I'm all right* , вона сказала *all righ' , all righ' , I'm all righ'* . Але також відсутність “t” – це не лише особливість кокні діалекту, але й багатьох інших. Так само може використовуватися у RP [13].

Іншим прикладом використання кокні діалекту в мовленні Адель є відеоінтерв'ю [3], в якому співачка використовує популярні вислови відповідаючи на запитання: *To hold it together* означає *to be calm, not panic*. *I was like...* означає *say/ask/tell*. Або коли ми переказуємо розмову і хочемо показати жест, який використовували, часом за

допомогою рук. Наприклад: *I met this girl yesterday and she was like “Hi!”*. *And I was like “Hey!”*. Інший приклад це використання *reh reh reh* у значенні *blah blah blah* – нудна, не важлива інформація або частина бесіди [10].

Висновок. Англійська мова налічує значну кількість діалектів та акцентів. Носії мови використовують їх залежно від того з ким вони спілкуються, де та в якій ситуації опиняються. Люди, які багато подорожують чи переїжджають, поповнюють лексикон новими словами та виразами, притаманними окремим місцевостям. Важливо розрізняти терміни діалект та акцент не плутаючи їх. Аналіз особливостей діалекту кокні (Cockney) та порівняння його з прийнятою англійською вимовою (RP), на прикладі Адель та Фрейї Райдінгз, показав його характерні відмінності та вплив сучасності на його розвиток, як наприклад поява проміжного діалекту Estuary English. Набирає популярності мультикультурна англійська мова. Все це вказує на те, що мова жива і вона змінюється під впливом різних факторів під дією яких формуються, витісняються або об’єднуються різні діалекти, за чим дуже цікаво спостерігати. Це все надає нові перспективи їх подальшого вивчення.

Список використаної літератури:

1. Англійська літературна вимова. Вікіпедія. URL: https://uk.m.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D0%BD%D0%B3%D0%BB%D1%96%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0_%D0%BB%D1%96%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B0%D1%82%D1%83%D1%80%D0%BD%D0%B0_%D0%B2%D0%B8%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%B0
2. Бондар А.В., Тарасова О.В. Діалектичне розмаїття англійської мови. Сучасний стан та перспективи розвитку науки. Том 4. Ужгород 2020 р. Молодіжна наукова ліга. 145с. URL: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/liga/issue/view/18.12.2020/414>
3. Adele – Interview: Adele’s Live Lounge. Special BBC Radio 1 (January 27th, 2011). Jack Thom Channel. Youtube. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=3DMrKLVC3pk>
4. Adele Carpool Karaoke. The Late Late Show with James Corden Channel. Youtube URL: https://www.youtube.com/watch?v=Nck6BZga7TQ&ab_channel=TheLateLateShowwithJamesCorden
5. Adele – Hello (Official Music Video). Adele Channel 23.10.2015 p. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=YQHsXMglC9A>
6. Cockney. Wikipedia. URL: <https://en.wikipedia.org/wiki/Cockney>
7. Freya Ridings – The Six O’Clock Show. Freya Ridings Channel. Youtube. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=IVq1XG3aoZw>

8. Freya Ridings – Castles (Live At The Barbican). Freya Ridings Channel. Youtube. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=Mz2narvUkp0>

9. Freya Ridings – Lost Without You (Live At Hackney Round Chapel). Freya Ridings Channel. Youtube. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=-RT3uFugS0k>

10. How to do ADELE' S Accent! Tutorial and TEST! Learn English with Papa Teach Me Channel. Youtube URL: <https://www.youtube.com/watch?v=PPohGmmKxQY>

11. Joseph. Superprof Blog. Accents Typically Heard in London. URL: <https://www.superprof.com.au/blog/london-accents/>

12. Learn the Cockney accent with Jason Statham. Learn English with Papa Teach Me Channel. Youtube URL: <https://www.youtube.com/watch?v=1WvIwkL8oLc>

13. Learn English with Adele | Cockney vs Received Pronunciation. Eat Sleep Dream English Channel. Youtube URL: <https://www.youtube.com/watch?v=kaibc6j7VVA>

14. Trudgill P. (2012) English accents and dialects. New York. 197 p. URL: https://www.cur.ac.rw/mis/main/library/documents/book_file/digital-65cf242a6081a9.45577942.pdf

УДК: 81'373.612.2

Тюкавіна Дарія,

Національного університет «Острозька академія»

АНАЛІЗ ВПЛИВУ ЛЕКСИКИ ПЕРСОНАЖІВ РОМАНІВ СТІВЕНА КІНГА

У статті розглядається загальна лексика персонажів роману Стівена Кінга з'ясовується та досліджуються заголовки, розглядаються окремі слова. Словосполучення та вирази, і їхній вплив на психічний стан, емоції, та безпосередньо думки читача. Аналізується поняття «сапсан» у романі, використані мовленнєві засоби якими оперує автор для створення тривожно-напруженої атмосфери, досліджено емоційно-забарвлені слова які створюють відчуття страху у процесі читання роману.

Ключові слова: атмосфера сапсан, термін «хорор», сленг, жаргонізм, література жанру жахів.

The article examines the general vocabulary of the characters in Stephen King's novels, clarifies and investigates the titles, examines individual words, word combinations and expressions, and their impact on the mental state, emotions and direct opinions of the reader. The author analyses the notion of «peregrine» in the novel, uses the speech means in order to create an anxious and tense atmosphere, investigates emotionally coloured words which create the feeling of fright in the process of reading the novel.

Key words: Peregrine atmosphere, the term «horror», slang, jargonism, horror literature.

Постановка проблеми. Романи Стівена Кінга, відомого усім як сучасного, та в той же час неперевершеного короля страху, – стають все більше популярними з кожним днем. І тому література жанру хорор почала домінувати серед інших, привертаючи увагу читачів. Цікавляться цим питанням уже не тільки закордонні дослідники, але й велика кількість українських знавців літератури, студентів

іноземних факультетів, перекладачів, викладачів-лінгвістів. Оскільки популярність творів зростає, відповідно і збільшується потреба у якісному перекладі, який неможливий без детального аналізу лексики персонажів романів, що і сприяє розвитку мого дослідження.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Активним дослідженням цієї проблеми займалися такі зарубіжні дослідники як: Г.Ф. Лавкрафт, Є.К. Берг, Н. Керол, М. Класен та інші. Наприклад, розглядаючи термін «страх», К. Ізардов стверджував, що це поняття переноситься на буденну емоцію, іншими словами це вроджений, нормальний рефлекс реагування людського організму на зовнішні подразники чи небезпеки, який безпосередньо пов'язаний із власним захистом [1, с.10].

Метою статті є проаналізувати основні аспекти породження страху за допомогою лексичних засобів на різних мовних рівнях у творах Стівена Кінга.

Виклад основного матеріалу: Основним елементом створення атмосфери жаху є специфічна лексика, використана автором у процесі написання роману. Ця лексика і викликає емоційне збудження в людському мозку у процесі читання, що характеризується не тільки уявою письменника, а уже й безпосередньо уявою читача, який «вникає» у той чи інший твір. Якщо говорити про емоції, то вони являють собою певну сукупність психічних реакцій, що і оцінюють характер впливу на читача певних сукупних, зовнішніх факторів. Ці фактори запускають основний механізм психічної регуляції, який спрямовує нас «перенестися» з читацького середовища у реальність, вигадану автором, тим самим розвиваючи нашу фантазію. Спираючись на слова Г.Ф. Лавкрафта, найсильніша та водночас найпотужніша емоція, яку можна викликати штучно – страх, а найбільше він проявляється коли людина постає перед небуттям або чимось невідомим. І саме ось це «невідоме» створює атмосферу саспенсу у романах Стівена Кінга.

Метою саспенсу є введення читача у особливий занепокоєно – тривожний стан. Принцип дії цього поняття полягає у так званому відтягуванні основної події, що тримає читача у постійній напрузі. Фундаментом атмосфери саспенсу є тісне поєднання трьох основних факторів, які складають його, а саме: подальша невідомість – тривога (страх) – таємниче очікування. Саме химерність, бентежність та власна зацікавленість у подальшому розвитку подій і є основними елементами структури жанру «хорор».

Але основою будь-якого художнього твору, що створює сюжет, в той же момент наділяючи його особливими елементами це його лексика. Важливою складовою також являється і граматика, але беручи до уваги романи жанру «хорор», важливо відмітити одну деталь, а саме те, що таким творам притаманні граматичні помилки. До прикладу, Стівен Кінг, припустився помилки у назві одного з своїх шедеврів. Назвавши роман «Кладовище домашніх тварин» «Pet Sematary» замість «Pet Cemetery». Орфографічна помилка була навмисною, адже Кінг хотів звернути увагу на те, що напис був виконаний дітьми [4].

Усі персонажі Стівена Кінга використовують або ж нейтральну лексику (literary vocabulary), яка включає в себе жаргонізми, літературні слова, словосполучення та вирази, неологізми та деякі терміни, або ж розмовну лексику (colloquial vocabulary), що включає в себе сленг, вульгаризми («It's just what I was considering you didn't ride in that truck of yours»), діалектні слова та вирази.

Мовний портрет персонажа це ще одна вдало використана Стівеном Кінгом особливість, що являє собою певну сукупність його реплік, за допомогою яких автор закріплює певну чітку позицію ролі персонажа. Особливості лексики персонажів діляться у свою чергу на дві групи. До першої групи належать усі ті особливості діалогічного мовлення, типові для героя. До другої належать ті фактори, що включають в себе використання персонажем діалекту, жаргону, власне розмовної мови та власне все те, що впливає на це [4]. Також існує ще так звана третя група, у яку входять індивідуальні лексичні особливості, що включають в себе вживання лише окремих слів персонажем. Наприклад, це можуть бути певні слова, вирази чи навіть цілі речення, які використовує автор щоб показати, що герой є балакучим чи навпаки. Також, до цієї групи входить манера мовлення персонажа, яка у свою чергу може бути лаконічною або ж книжковою.

Звертаючи увагу на дослідження, проведені Є. Петровою, можна сміливо сказати, що лексика жанру хорор базується на основі емоційно-прагматичного відношення автора до мови викладу. Або ж, наприклад до асоціативно-семантичного кола поняття «хорор» входять так звані мікро кола: поняття «fear» (страх), «supernatural phenomena» (надприродні явища), «terrible things» (жахливі речі). Власне, що стосується конкретної лексики та її перекладу, то вона базується на міжлітературній взаємодії усіх сукупних понять та явищ, які безпосередньо включають в себе смислові та змістові

елементи тексту. Також, романи Кінга мають за мету не тільки попередити, налякати читача, а й розкрити певні концепти глибокої психології та її сукупних понять у взаємодії з важливими структурними чинниками, що впливають на це. Твори цього автора мають не тільки криваві сценки жаху, а й давно забуті життєві історії відомих людей, на помилках яких [5]. Можна винести для себе чимало уроків на майбутнє. Тому, література жанру «хорор» виконує безліч функцій, зокрема комунікативну, мислительську, естетичну та пізнавальну функції, і в той же час дає нам поштовх до роздумів, застерігаючи від необдуманих вчинків.

Висновки. У ході дослідження романів американського письменника Стівена Кінга було проаналізовано загальну лексику та стилістичні особливості творів. Було проаналізовано виражальні засоби якими оперував автор у ході своєї роботи, а також, вплив атмосфери саспенс на психіку та загальний емоційний стан читача.

Перспектива подальшого наукового дослідження моєї теми полягає у глибшому вивченні лексичних та стилістичних засобів, лексики, виражальних засобів, якими оперує автор у ході своєї роботи, провести статистику використання

Список використаної літератури:

1. Analysis of Stephen King's Novels. Literary Theory and Criticism. URL: <https://literariness.org/2018/12/31/analysis-of-stephen-kings-novels/>
2. Encyclopedia Britannica, Stephen King. (2021, September 17). URL: <https://www.britannica.com/biography/Stephen-King>
3. Roger Ebert on the future of the feature film. Encyclopedia Britannica. URL: <https://www.britannica.com/topic/Roger-Ebert-on-the-future-of-the-feature-film-1988414>
4. Stephen King: Crime Writer. CrimeReads. URL: <https://crimereads.com/stephen-king-crime-writer/>
5. Stephen King's It is one of the greatest American horror novels of all time. URL: <https://www.fandom.com/articles/stephen-kings-shoots-fall>
6. Кінг С. Е. Історія Лізі. Видавничий центр Книжковий клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2007. 620 с.

УДК: 070 : 811.161.2'37

Федюк Ірина Андріївна,
Національний університет «Острозька академія»

КОНЦЕПТ ЖОРСТОКОСТІ ЯК ОСНОВНИЙ ЕЛЕМЕНТ ЖАНРУ ГОРОР

У статті проаналізовано концепт жорстокості як основний елемент жанру горор для створення атмосфери страху (на прикладі роману Стівена Кінга). Крім того, доведено, що жорстокість, зокрема, через деталізований опис насильства, підсилює емоційні та психологічні враження. У статті також виділено вплив жорстоких сцен на читача та його сприйняття прочитаного.

Ключові слова: жорстокість, жах, горор, страх, насилля, добро і зло, мова, мовлення.

The article analyses the concept of cruelty as a key element of the horror genre to create an atmosphere of fear (on the example of Stephen King's novels). In addition, it is proved that cruelty, in particular, through a detailed description of violence, enhances emotional and psychological impressions. The article also highlights the impact of violent scenes on the reader and his/her perception of the read.

Keywords: cruelty, horror, horror, fear, violence, good and evil, language, speech.

Постановка наукової проблеми та її значення. Жанр горор є не до кінця досліджений та розглянутий належним чином. Справа в тому, що наукові діячі надзвичайно недооцінюють жанр жахів, хоча він і користується великим попитом серед кола читачів. Метою творів цього жанру є не просто налякати читачів, а розкрити багато глибші теми шляхом впливу на емоції та світогляд читача. Наприклад, у романі «Інститут» Стівена Кінга розкривається вплив жорстокості на психіку дітей, що дає змогу зрозуміти наслідки жорстокого поводження з дітьми у вразливому віці. Крім того, у творі

згадуються політичні ситуації, сцени дискримінації, насильства і порушення моральних норм. Саме концепт жорстокості у романі допомагає автору вплинути на осмислення та розв'язання вище перелічених проблем суспільства.

Аналіз досліджень. О. Горбонос описує важливість елементів жорстокості в жанрі горор [3]. О. Вовк та О. Маряєва акцентують увагу на методах Стівена Кінга щодо опису жорстокості [2], [5]. Л. Єфімов та О. Ясинецька описують основні лексико-стилістичні засоби, які можуть стати у нагоді для зображення жорстоких сцен [4].

Мета статті – опис концепту жорстокості як основного елементу жанру горор (на матеріалі роману Стівена Кінга «Інститут»). Мета передбачає виконання таких завдань:

- визначити та розкрити поняття «концепту жорстокості» в романах жанру горор;
- виявити його функцію та роль у підсиленні впливу на сприйняття читача.

Від стародавніх міфів до сучасної літератури, жанр жахів використовує жорстокість як основний засіб для створення атмосфери страху та тривоги, адже вона може проявлятися в різних формах і викликати в аудиторії найсильніші емоційні реакції [3, 8].

Чому ж саме жорстокість? Щоб відповісти на це запитання, уявімо сцену вбивства в літературному творі. Якщо ми читаємо фразу «він вбив його одним пострілом», це викликає шок і розгубленість через несподіваний поворот подій. Однак, коли опис вбивства включає деталі катувань, мук та страждань, емоційний і психологічний жах значно посилюється. Чим детальніше зображені сцени жорстокості, тим сильніше ми переживаємо за персонажів і їхнє життя.

Стівен Кінг використовує свій унікальний підхід. У своїх творах він не обмежується лише власною фантазією, а активно залучає уяву читача. Письменник часто залишає у тексті недоречності та прогалини, свідомо не розкриваючи всі деталі. Кінг лише намічає напрямок, а читачу дає можливість заповнити прогалини за допомогою власного уявлення. Замість надмірного опису емоцій та почуттів персонажів, він застосовує цей метод, щоб спонукати читачів створювати свої образи. На його думку, саме такий «двосторонній» процес дозволяє викликати той страх, якого він прагне досягти [5, 10].

Метод Кінга полягає не тільки в навмисному пропусканні деталей, але й у невизначеності дій персонажів. Наприклад, він часто завершує розділи сценами насильства, катувань або знущань, не

доходячи до моменту, коли персонаж убиває жертву. Це не тільки стимулює уяву та підсилює цікавість до подальшої долі героїв, але й викликає відчуття жаху через невідомість. Стівен Кінг описує цю жорстокість як «заціпеніння після побаченого» [2, 86].

Цікаво, що «майстер жанру жахів» зображує жорстокість не лише через насильницькі дії вбивці або злочинця. Він також майстерно передає внутрішній стан персонажів та їхні моральні конфлікти між добром і злом. Наприклад, у романі «The Shining» автор описує психологічну трансформацію Джека Торренса, який поступово змінюється з пересічної людини на божевільного монстра, готового вбити власну сім'ю. Такі психологічні зміни виникають через інтенсивний страх за життя та інстинкти виживання, які можуть перетворити людину на справжнє чудовисько [6, 82].

Тоді ж виникають запитання: чому саме через жорстокість привертати увагу читача? Чи справді вона настільки необхідна для створення сильного враження? І чи безпечно використовувати такі сцени в літературі для підлітків? Відома спеціалістка з аналітичної психології Марія-Луїза фон Франц, спираючись на теорію архетипів, розкрила способи інтерпретації жорстокості та жахів у літературі, а також пояснила їхній можливий глибинний сенс [1].

На думку Марії-Луїзи фон Франц, твори жанру горор є дуже спрощеними та прямолінійними, їм бракує глибокого психологічного змісту. Вони не відображають реальні життєві події, а подають їх у максимально скороченій та простій формі. За словами фон Франц, хоча літературні твори можуть зображати жахливі події та ситуації, вони залишаються абстрактними та віддаленими від справжнього, реалістичного жаху. Їхні жахливі конфлікти відгукуються у людях і приносять певний комфорт, оскільки відтворюють базові психологічні шаблони нашої свідомості [1].

У 1970-х роках, поряд із фон Франц, відомий психолог і психіатр Бруно Беттельгейм представив свою інтерпретацію впливу літератури жахів. Він працював з підлітками, які мали травматичний досвід або емоційні розлади, і виявив, що читання горор-романів є ефективним терапевтичним засобом [1]. Як і фон Франц, Беттельгейм підкреслював, що такі твори виконують несвідому роботу в психіці дитини, даючи їй конкретні образи монстрів, на які можна проєктувати свої страхи й тривоги. Це сприяє інтеграції психіки та дарує впевненість у можливості подолання труднощів і щасливого завершення.

За словами Беттельгейма, жорстокість у романах допомагає дітям усвідомити такі важливі ідеї:

- труднощі є невід'ємною частиною життя, і боротьба з ними неминуча;
- той, хто не уникає несправедливих або непередбачуваних ситуацій, здатен подолати перешкоди і досягти перемоги;
- поділ на добро і зло робить моральні питання більш зрозумілими для дитини.

«Монстри реальні, і привиди реальні також, – пише Стівен Кінг. – Вони живуть всередині нас, і інколи вони перемагають» [7, 1].

Деякі вчені вважають, що вияв жорстокості не є негативним аспектом у діях персонажів літературних творів. Навпаки, був введений термін «естетизована жорстокість», який описує особливу привабливість сцен, пов'язаних із насильством, садизмом і кров'ю [8, 52]. Ці елементи несуть в собі «захоплююче відчуття руйнування», здатне поглинати свідомість завдяки своїй привабливості, але стабільній природі. У віці перед підлітків і підлітків література жахів виконує роль, яку раніше виконували казки. Готичні твори та горор допомагають молодим читачам розвивати навички саморегуляції, концентрації і поступово долати свої страхи та тривоги.

Висновки: Література жахів застосовує жорстокість як важливий інструмент для викликання почуття страху та тривоги у читачів. Ретельний опис жорстоких сцен посилює емоційний і психологічний вплив. Однак це не лише створює атмосферу жаху, а й має терапевтичний і освітній вплив, допомагаючи читачам розвивати навички самоконтролю та психологічно інтегруватися.

Перспективу подальших досліджень вбачаємо у подальшому дослідженні жанру горор та доведенні важливості цього жанру, а саме висвітлення впливу автора на коло читачів через жорстокі сцени поводження з дітьми, сцени дискримінації, насильства та порушення моральних норм.

Список використаної літератури:

1. Вздутьська В. Жахливе в дитячій літературі: що про це варто знати. 2018. URL: <https://chytomo.com/zhakhlyve-v-dytiachij-literaturi-shcho-pro-tse-var-to-znaty/>
2. Вовк О. В. Жах як основний жанротвірний елемент в американських романах літератури жахів. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2016. № 24 том 1. 86 с.
3. Горбонос О. Містичний світ як складова простору художньої літератури: історико-культурологічний аспект. *Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Філологічні науки»*. 2015. № 1(9). 8 с.

4. Єфімов Л. П., О. А. Ясинецька. Стилїстика англїйської мови і дискурсивний аналіз. Вінниця: Нова книга, 2014. 145 с.

5. Маряєва О. А. Поетика і метафоричність творів Стівена Кінга. 2008. 10с.

6. Bracha H. Human brain evolution and the Neuroevolutionary Time-depth Principle. Cambridge: Bradford Book. 2006. 82 p.

7. King Stephen. Good Reads. 1 с. URL: https://www.goodreads.com/author/quotes/3389.Stephen_King

8. Sichna K. Concerning the issue of the horror films basic philosophic and aesthetic categories distinguishing. K., 2019, 52 с.

УДК: 811.11 '37

Штреймікіс Катерина Миколаївна,
Національний університет «Острозька академія»

ЛЕКСИКО-СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПІСЕННОГО ТЕКСТУ

У статті проаналізовано лексико-стилістичні особливості пісенного тексту. Проаналізовано епітети, повтор та порівняння у пісенному дискурсі. Крім того визначено функції вище зазначених лексико-стилістичних засобів. А також підкреслено важливість використання цих засобів для надання тексту експресивності та підсилення основного послання, яке потрібно передати реципієнту.

Ключові слова: епітет, повтор, порівняння, пісенний дискурс, пісенний текст, експресивність.

The article analyzes the lexical and stylistic features of the song lyrics. Epithets, repetition and simile in the song discourse are analyzed. In addition, the functions of the above-mentioned lexical and stylistic devices are defined. The importance of using these devices to make the text more expressive and to reinforce the main message to be conveyed to the recipient is emphasized.

Keywords: epithet, repetition, simile, song discourse, song lyrics, expressiveness.

Постановка наукової проблеми та її значення. Пісенному дискурсу характерні багато лексичних та стилістичних особливостей. Найчастіше у пісенному тексті використовуються епітети, порівняння та повтори. Усі ці мовні засоби є емоційно-забарвленими і виконують певну функцію. Аналіз вище згаданих засобів допомагає зрозуміти, як саме вони підсилюють значимість послання та додають ліриці експресії, і як це впливає на слухача.

Аналіз досліджень. Українські та іноземні лінгвісти багато часу виділили на дослідження пісенного дискурсу, його особливостей та пісенного тексту, як невід'ємного компоненту цього виду дискурсу.

Такі науковці як Н. Р. Григорян та Н. Ю. Дьоміна [2] велику увагу приділили дослідженню пісенного дискурсу в цілому. В той час як та І. В. Арнольд [1] Г. Сташко [4] Н. Романишин [10] аналізували стилістичні особливості. С. Чалкер та В. Едмунд [9] дослідили види та функції епітетів, а Г. Удовіченко [12] та О. Омецинська [3] розглянули порівняння. Завдяки цим дослідження у нас була можливість проаналізувати лексико-стилістичні особливості пісенного тексту.

Мета статті — провести аналіз робіт науковців, задля кращого розуміння використання лексичних та стилістичних засобів у пісенному дискурсі та їх функцій. Мета передбачає виконання таких завдань:

- розглянути підходи науковців до використання лексико-стилістичних мовних засобів у пісенному дискурсі;
- дослідити як вищезгадані засоби надають тексту експресивності та підсилюють основне послання.

Виклад основного матеріалу: Пісенний дискурс це вид дискурсу, який включає в себе багато компонентів, кожен з них виконує певну функцію. Кожна окрема функція дає можливість досягти основної мети цього дискурсу, а саме — чітко та зрозуміло передати послання автора до слухача, таким чином вплинувши на нього бажаним чином, наприклад, переконавши реципієнта в чомусь або сформувавши певний світогляд [2]. Щоб дійти такого результату автор вдається до різноманітних лексико-стилістичних мовних засобів. Кожен засіб може допомогти досягти різної мети. Деякі з них надають посланню емоційності, душевності, інші спонукають до певних вчинків чи формують світогляд слухача. Важливо зазначити, що вибір цих мовних засобів часто залежить від особистого стилю автора. Г. Сташко (2015) стверджує, що лінгвостилістичні засоби — це не просто фіксований, традиційний набір синтаксичних засобів, а сукупність продуктивних і часто вживаних експресивно та емоційно насичених стилістичних побудов, які забезпечують особливу виразність тексту та виконують певні стилістичні функції у сприйнятті, розумінні й актуалізації змісту та образів у пісенному тексті [4].

У пісенному дискурсі широко використовуються різними митцями стилістичні засоби. Їх основою є той самий лінгвістичний принцип, на якому будується весь механізм мови: зіставлення явищ і встановлення подібностей і розходжень між ними, контраст та еквівалентність [1]. Існують такі стилістичні засоби як алегорія, градація, гіпербола, літота, епітети, порівняння, паралелізми, синекдоха, риторичне питання, метонімія, метафора та епіфора [5].

Епітет є одним з найбільш поширених стилістичних засобів, який можна побачити у пісенному дискурсі. Загальна теорія епітета враховує, з одного боку, різноманітність поняття «епітет», а з іншого – його історичну змінність. У різні періоди свого розвитку та в різних національно-мовних традиціях епітет відрізняється за своїми художніми функціями і характером відображення національно-естетичного мислення, оскільки закони і принципи побудови і розвитку поетичної мови в різні періоди її розвитку відрізнялися [9]. Епітет зберігає статус художньо-виразного образного засобу, що виконує естетичну функцію та виражає суб'єктивне ставлення автора до об'єкта. Морфологічна форма епітета не обмежується однією частиною мови. Епітетом може бути будь-яке слово, яке артистично описує дійсність. У лінгвістиці епітет визначається як атрибутивна одиниця, що має особливі семантичні характеристики [8]. Епітети виконують різні стилістичні функції: описову (для змалювання персонажів, поглядів, ситуацій, предметів, об'єктів); експресивну (для надання тексту більшої емоційності), оцінну (для передачі певних рис і почуттів) та індивідуалізуючу (для визначення індивідуальних особливостей людей і предметів) [11].

Порівняння також широко використовуються у пісенному дискурсі. Перш за все, порівняння – це часткове уподібнення двох об'єктів. Також порівняння тлумачиться як сутність іншої природи та представляє собою інтенсифікацію, що означає підсилення однієї риси. Метою порівняння є надати якомусь іншому предмету характеристики зіставивши його з іншим об'єктом або явищем іншого класу [3]. Традиційно, порівняння вважають засобом, що дає можливість виділити додаткові ознаки певного об'єкта. Стилiстична роль порівняння здебільшого полягає у виділенні якихось особливостей, воно ніби додається до експресії основного слова [6]. Звідси ми розуміємо, що порівняння в багатьох видах дискурсу, включаючи пісенний, виконує роль функції, що надає додаткового сенсу окремому слову за допомогою експресивності та оцінки. Також відомо, що порівняння можуть різнитися залежно від певних семантичних та структурних характеристик. Про це стверджує Г. Удовіченко у своїй роботі «Basic approaches to the study of simile in linguistics»: Найпоширенішим є поділ за семантичними та структурними ознаками. У структурній диференціації порівнянь науковці виокремлюють два підходи: поділ порівнянь за сполучними словами або кількістю ознак, на які вони вказують, а також поділ за структурою порівнянь.

У межах семантичної диференціації більшість дослідників виокремлюють сталі та поодинокі порівняння [12].

Одним з поширених лексичних мовних засобів у пісенному дискурсі також повтор. У цьому виді дискурсу повтори потрібні, аби організувати ритмічність висловлювань та наголосити на основній думці послання. Повторення певних фраз, особливо у куплетах і приспівках, також підкреслює емпатичне послання, наголошуючи на розумінні та підтримці. За усталеною традицією повтори поділяють на:

1) залежно від точності відтворення мовних одиниць – на повні та часткові;

2) відповідно до функцій у мові – на композиційні (епіфора, хіазм, паралелізм, анафора), номінативно-експресивні;

3) за місцем розташування повторюваних компонентів – на контактні, сумісні, дистантні;

4) залежно від семантично-стилістичного призначення – на:

– ті, що вживають для виділення, підкреслення в тексті певного слова, для обігрування лексем або значень;

– такі, що передають семантику роздумів, сумнівів, вагань мовця;

– ті, які вживають для вираження інтенсивності вияву позначуваної ознаки, дії, почуття та великої кількості [7]

Такий широкий поділ повторів дає змогу автору використовувати цей мовний засіб у різних ситуаціях та допомагає підсилити не лише смислове навантаження пісні, але й емоційно-експресивне. Це є важливим у пісенному дискурсі, адже для слухача часто є важливим відчуття ніби його розуміють та розділяють його емоції.

Висновки: У результаті дослідження ми виявили, що основними засобами, які можуть надати пісенному тексту експресії є епітети, порівняння та повтори. Завдяки цим засобам автор має можливість підкреслити основну думку свого послання та дати слухачу відчуття, ніби його розуміють.

Перспективу подальших досліджень вбачаємо у розгляді іншої емоційно-забарвленої лексики у пісенному дискурсі для глибшого розуміння лексико-стилістичних особливостей пісенного тексту.

Список використаної літератури:

1. Арнольд І.В. Стилїстика. Сучасна англійська мова. М.: Флінта: На-ука, 2002. 384 с.
2. Григорян Н. Р., Дьоміна Н. Ю. Просодичні особливості англомовно-го пісенного дискурсу. 2022. 35 с.

3. Омецинська, О. Особливості порівняння у портретному описі (на матеріалі англomовних прозових творів першої половини ХХ ст.) Житомирський державний університет імені Івана Франка. Житомир, 2015.

4. Сташко Г. Роль засобів стилістичного синтаксису в створенні жіночих образів (на матеріалі американських фольклорних пісень). *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2015. № 4 (82). С. 81–86.

5. Стилiстичнi засоби мови та їх використання. Стилiстичнi засоби. 2022. URL: <https://srcaltufevo.ru/uk/stilisticheskie-sredstva-yazyka-i-ih-ispolzovanie-stilisticheskie-sredstva.html>

6. Сучасна українська літературна мова. Стилiстика / за заг. ред. І. К. Білодіда. Київ, 1973.

7. Українська мова : енциклопедія / редкол.: В. М. Русанівський та ін. Вид. 2-ге, випр. і допов. Київ : Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2004. 820 с.

8. Baldick, C. The Oxford Dictionary of Literary Terms, 4th edition, Oxford University Press, Oxford, 2015.

9. Chalker, S., Edmund, W. Epithet, Oxford University Press, Oxford, 1998.

10. Romanyshyn N. Stylistic and Conceptual Function of Epithet in Poetic Discourse: an Experience of “Tropes” Text Semantics Analysis Program Application. Lviv Polytechnic National University. Lviv. 2022.

11. Stashko, H. An American woman through the prism of the epithet: semasiological aspect in creating images. In *Lege artis. Language yesterday, today, tomorrow. The journal of the University of SS Cyril and Methodius in Trnava*. Warsaw: De Gruyter Open, 2017, vol. II (2), p. 356-391.

12. Udovichenko, H. M., Sievierskyi, M. V., & Lisevych, I. M. Basic approaches to the study of simile in linguistics. 2023.

ЗМІСТ

<i>Акерман Валерія Олександрівна</i> ПРИГОДНИЦЬКО-ФАНТАСТИЧНІ РОМАНИ ТА ЇХНІ ЖАНРОВІ ОСОБЛИВОСТІ	3
<i>Алієва Анастасія Агаларівна</i> ВИКОРИСТАННЯ СТИЛІСТИЧНИХ ЗАСОБІВ У ПОЛІТИЧНИХ ПРОМОВАХ БОРИСА ДЖОНСОНА	8
<i>Ляшко Каріна Степанівна</i> ЛІНГВАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНОГО ХУДОЖНЬОГО ДИСКУРСУ	12
<i>Іванюк Катерина Юріївна</i> ПРАГМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНОГО ДИПЛОМАТИЧНОГО ДИСКУРСУ	17
<i>Марусенко Вікторія Віталіївна</i> ПОНЯТТЯ ГЕНДЕРНИХ СТЕРЕОТИПІВ У СУЧАСНІЙ ЛІНГВІСТИЦІ	25
<i>Петрук Вероніка Вікторівна</i> СПЕЦИФІКА ВИКОРИСТАННЯ ВІЙСЬКОВИХ ТЕРМІНІВ У ПРОМОВАХ ДЖО БАЙДЕНА В КОНТЕКСТІ ВІЙНИ В УКРАЇНІ	31
<i>Рулурчук Софія</i> THE LEXICAL-STYLISTIC ANALYSIS OF THE FILM «INTERSTELLAR»	37
<i>Рудюк Соломія Вікторівна</i> ВЖИВАННЯ ЕВФЕМІЗМІВ НА ПОЗНАЧЕННЯ ПОДІЙ ПОВ'ЯЗАНИХ З ВІЙНОЮ У ПУБЛІЧНИХ ПРОМОВАХ ДЖОЗЕФА БАЙДЕНА	43
<i>Трачук Тамара Андріївна</i> ПОРІВНЯННЯ СТАНДАРТНОЇ БРИТАНСЬКОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА ДІАЛЕКТУ КОКНІ НА ПРИКЛАДІ МОВЛЕННЯ АДЕЛЬ ТА ФРЕЙЇ РАЙДІНГС	48
<i>Тюкавіна Дарія</i> АНАЛІЗ ВПЛИВУ ЛЕКСИКИ ПЕРСОНАЖІВ РОМАНІВ СТІВЕНА КІНГА	56

Федюк Ірина Андріївна

КОНЦЕПТ ЖОРСТОКОСТІ ЯК ОСНОВНИЙ ЕЛЕМЕНТ ЖАНРУ ГОРОР	60

Штреймікіс Катерина Миколаївна

ЛЕКСИКО-СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПІСЕННОГО ТЕКСТУ	65

Наукове видання

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ ЗАПИСКИ

Національного університету

«Острозька академія»

Серія «Філологічна»

Збірник наукових праць

ВИПУСК 20

Редакційна колегія: *Анатолій Худолій, Інна Ковальчук*

Комп'ютерна верстка *Наталії Крушинської*

Художнє оформлення обкладинки *Катерини Олексійчук*

Формат 42х30/4. Ум. друк. арк. 4,18. Зам. № 31–24.
Папір офсетний. Друк цифровий. Гарнітура «Times New Roman».

Оригінал-макет виготовлено у видавництві
Національного університету «Острозька академія»,
Україна, 35800, Рівненська обл., м. Острог, вул. Семінарська, 2.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи РВ № 1 від 8 серпня 2000 року.